

Edvards Vulfs

Romas degšana

jeb

Lielais vinnests

Jocīga likteņspēle 7 ainās ar dziesmām
un dejām

Pirmā aina

Romas varmāka Nerons

Notiek Romā un uz teātra skatuves

Personas:

Nerons, Romas ķeizars
Oktavijs, viņa mīlulis
Livijs, ievērojama gūstekne
Glauks, filozofs
Goda sargu priekšnieks

Sargi — dejojājas

Teātra režisors Kristaps Koškins, „Jaunā Teātra aktieris.
Teātra personāls

Krāšņa zāle ķeizara Nerona pilī. Nerons guļ segām klātā
solā. Glauks sēd viņam pie kājām

Nerons:

Draugs Glauk, kurš bij tas nelga nezināmais,
Kas teica: dzīvot esot skaistāk nekā mirt?
Vienalga, ko man teiks kādsniecīgs vergs,
Lai viņu sauc kā tīk — tas pelnijs nievu!
Ak, garlaicīgi ir šai pasaulē,
Kur simtu ļaužu pulkā deviņdesmit muļķu,
Trīs slimi filozofi —

Un tikai viens, ko būtu pakārt vērts!
Klaus', Glauk, nu izdomā man tādu ko,
Kas sirdij liktu karstā liesmā kvēlot.
Kas liktu smiekliem rotāt manas lūpas,
Vai karstā naidā acīm zibšņus mest!

G l a u k s:

Mans cezar, esmu tikai filozofs,
Viens no tiem trijiem, kas ir tavā simtā,
No galvas līdz pat kājām vārgs un slimš.
Kā es tev, dievišķīgam, padomu lai dodu?
Lai gan liels gods, ja pakārt lieci tu,
Tak labāk gribu starp tiem trīsiem būt,
Nekā man pirmam karāties pie staba.

N e r o n s:

Tu izvairies, tu esi glums un tukšs.
Kā varēja man skaidrā jēga zust,
Kad tevi aicināju es pie sevis?
Tavs priekšgājējs bij cēls un varens vīrs,
Viņš bij man mīļš, jo teica taisnību.
Viņš dzejoja par augstām jūtām vien.
Un kad es kādreiz vīna reibumā
Tam pavēlēju man par godu rakstīt
Simts pantu garu slavas dziedājumu,
Viņš lepni atteica: šis nepārdodot garu.
Es liku viņu...

G l a u k s:

Pakārt!

N e r o n s:

Nē, tu maldies.
Tas nebija viens no simta, tas bija augstāks.
Gandrīz tāds pat, kā es. Jā, nelga,
Nē, ne pakārt, es liku viņu tvert
Un lejā mest pa manas zāles logu
Uz rindās nospraudītiem asiņiem šķēpiem.

Un kad man tomēr kādu vajadzēja,
Kas atkal manus vārdus klausītos
Un tos ar savu muti atbalsotu,
Es tevi pieņēmu; tu esi tukšs un skani
Par desmitiem, bet — ar ikkatru dienu
Tu vairāk apriebies. Nē, šitā seja!
Teic, kāda sieva tevi dzemdējusi?
Tik neglītu?
Ej prom un pazūdi pie visiem velniem!

Glauks pieceļas:
Mans cezar, nakti tevi slikti sapņi
Būs mocījuši...

Nerons:
Vārdi mulķīgi,
Bez sāls un satura. Jel taisies prom!

Goda sardzes priekšnieks ienāk:
Mans cezar, atrasta tā sieviete,
Ko gribēji tu savām acīm skatīt,
Tā gūstekne, kas dziedas paklausīt...

Cezars:
Ved iekšā to! (Glaukam): Nu, ko tu stāvi vēl?
(Sardzes priekšniekam): Dzen viņu prom, tas nelga
riebjas man!

(Tver liru un triec to pret sienu. Goda sardzes priekš-
nieks izstumj Glauku)

Lūk tā, tu šodien skanēt negribēji,
Kā pienākas. Vismaz nu viena skaņa!

(Goda sardzes priekšnieks ieved Liviju. Livija stāv
kautrīgi)

Nerons:
Kā tevi sauc?

Livija lepni:
Tev tev nav jāzina.

Nerons:

Ha! Vai apzinies, kā priekšā stāvi tu?

Livija:

Tak mirstīgs tikai esi!

Nerons:

Tu domā?

Livija:

Jā!

Nerons:

Tu maldies, sieva. Manas acis šīs,
Vai tās var izdzist? Manas rokas šīs,
Vai tās var kādreiz spēku pazaudēt?
Vai manas asinis var rīnīt reiz viņot?
Tu maldies, sieva! Romas valsti es
Uz jaunu dzīvi esmu modinājis,
No miega pacēlis un licis viņai diet
Pār asinīm un augstām liku kaudzēm!
Kā vārga vecene tā bija, sieva,
Nu viņai vaigos atkal sārtums kvēl!
Es, sieva, esmu radītājs, ne grāvējs,
Es esmu nemirstīgs, es esmu cezars, Dievs!
Es pavēlu un man būs paklausīt!
Simts sievas man pie sāniem dusējušas,
Tu būsi simts un pirmā. Tā es gribu!

Livija:

Tu maldies, cezar, neredzēt ne mūžam
Tev manu skaistumu!

Nerons:

Es vienā dienā
Pus Romas liku aprīt liesmām,
Es vienā naktī tūkstots cilvēkus
Ar piķi liku aplot, aizdedzināt!
Tu saki man — ka tevi neiegūt?

L i v i j a:

Nē, cezar, esmu es no karačilts,
Tā mirst, ne padodās..
(Izrauj zem apģērba paslēptu dunci un nodurās)
Tā, ņem nu mani! (Sabrūk.)

N e r o n s:

Grābt, atturēt!

(Paceļas, tad nogurumā atslīgst solā)

Par vēlu! (Sargiem):
Pie malas viņas liķi! Vīnu šurp!
Man jābauda viens bērū malks. Nu, steidzat!

(Sargi aiznes liķi)

O k t a v i j s: iesteidzas, uztraukts:

Ak, Neron, Neron, cezar briesmīgais!
Ko esi darījis? Ko redzu es?
Kam lauzi skaisto liliju tik agrī?
Es viņu mīlēju ar karstu sirdi!
Es debess zvaigznes būtu norāvis
Un tai pie krūtīm spraudis pusnakts stundā!
Tu vakar solīji man viņu atdāvāt!
Kam, cezar, lauzi savu solījumu?

C e z a r s smejas nicinoši:

Nu, ņem jel viņu! Liec iekšā sarkofagā
Un dedzini tai apkārt simtu lāpu!
Tā bija sieviete, kam nava līdzīgas!
Bet viena kļūda viņai tomēr bij...

O k t a v i j s kaislīgi:

Tu melo, cezar, viņai nebij kļūdu!

N e r o n s bargi:

Tai viena kļūda bij, es saku tev!
Tā manīm patika. Tā viņas kļūda.

Oktavijs:

Ai, cezar, debess sērās tumšojas!
Dziest zvaigznes,
Cipreses rimst pēkšņi čalot,
Klust putnu dziesmas mežos skanīgās,
Šai dienā pasaule man nomira.

(Noduŗās un mirst)

Nerons:

Vēl viens! Hei, vīnu, vīnu ātrāk ŗurp!
Man ŗodien jādzeŗ divi bēŗu malki!
Un lai skan mūzika! ŗurp mūziku!
ŗo liŗi prom! Te nāvei vietas nav!
Te nemirstīgais cezars dzīres svin!

(Ienes vīnu)

ŗis vīns kā asinis, tik sarkans un tik kvēls,
Tas dedzina un visu atjauno!

(Atskan mūzika. Uznāk deŗotājas. Deŗa vēl nav beŗģusies, kad ieskrien)

Goda sardzes priekŗnieks:

Ak, lielais cezar! ŗausmas, trakas briesmas:

Nerons nikni:

Ko traucē manas dzīres paŗā vidū?
Paŗlaik ar cilvēku visprātīgāko,
Ar sevi paŗu, dzēru brālības!

Goda sardzes priekŗnieks:

Ak, cezar, cezar! Briesmas tevim draud!
Uz pili nākt, sauc tauta ārprātā.
Nost cezaru! Nost nikno Neronu!

Nerons pieceŗas, grīŗojas:

Ko ļaudis grib? Triekt tos pie visiem velniem!

Goda sardzes priekŗnieks:

Tie tevi redzēt grib, man bail par tevi!

Nerons:

Kā, vai no pūļa bīties cezaram?
Ar vienu acu skatu viņus triekšu
Pie zemes pišļos! Roma vēl reiz degs!
To viņi grib! Lai arī notiek tā!

(Aiz kulisēm kliegzieni: Nost cezaru, nost Neronu!
Dzirdama ieroču cīņa)

Goda sardzes priekšnieks:
Jel glābies, cezar, glābies, viņi nāk!

Nerons:

Kas viņus vada?

Goda sardzes priekšnieks:
Marks Androniks!

Nerons:

Ha, ha, ha! Tas plebejs drīz pie kāža karāsies!
(Satver zobenu.)

Balsis aiz kulisēm:

Kur Koškins, kur Koškins, viņš taču nupat te bija!
Kur Koškins? Kur Koškins? Koškinam jāiet uz
skatuvi!

Režisors:

Man taču teica, ka Koškins esot atnācis! Ko tas no-
zīmē?

Nerons stāv un gaida, vicinādams zobenu.

Balss aiz kulisēm Nerona tēlotājam:
Spēlē kaut ko, publika skatās!

Nerons:

Ā! Nenāk viņš! Gan laikam nobijies? — Es jau
teicu, ko tad šie padarīs cezaram, muļķi tādi! Nelgas!
Aušas! Ko šie man var darīt! Mūziku! Mūziku!
Vīnu! Es gribu dzert!

Balsis aiz kulisēm:

Priekškaru! Nolaizāt priekškaru!

(Pie ieejas durvīm liela knāda. Koškins nāk ar biļeti rokā)

Koškins:

Nu laižāt taču mani zālē —. Kas?

Man jāspēlē? Man nenāk vairs ne prātā!

Redzat, man ir biļete. Nopirku pats par savu naudu.

Pirmā rindā. (Vietu ierādītājam): Parādat, kur mana vieta. (Viņam parāda vietu pirmā rindā. Aktieris nosēžas.)

Nerons:

Are, kur viņš ir! Nu, čipu, nāc tak augšā! Tu tak negribēsi izjaukt mums izrādi!

Koškins:

Es jau teicu, ka šodien nespēlēšu. Man tas nemaz nav vajadzīgs.

Nerons:

Kā tā, nav vajadzīgs. Tu taču apsolijsies līdzī spēlēt.

Koškins:

Jā, tas bija vakar, bet ne šodien. Saproti, es nupat samaksāju biļeti, piecus rubļus. Saproti!

Nerons:

Es nekā nesaprotu!

Režisors uzskrien:

Vai zināt ko jaunu? Koškins vinnējis lielajā labdarības loterijā — 100.000 rubļu! Nudien! Nudien! Čipu, nāc tak augšā! Nu, lūdzu, lūdzu! Laižiet priekškaru zemē! Lūdzu, lūdzu! Mīļo čipu, lūdzu, lūdzu! Tu tak redzi, cik daudz publikas ir atnākusi uz izrādi. Lūdzu, lūdzu!

K o š k i n s :

Nu, kad tā tā lieta, tad varu ar' jums izpalīdzēt. Es jau tāds nemaz neesmu. Kad palūdz — eju arī. (Sasveicinas ar dažiem publikā un kāpj uz skatuvi.)

P u b l i k a :

Tas neiet! tas neiet! Mēs prasam naudu atpakaļ!
Atdodiet naudu!

K o š k i n s uz skatuvi:

Nu klusāk, klusāk. Pagaidiet. Jūs dzirdējāt, ka es esmu vinnējis lielo vinnestu? Lai atmaksā visiem naudu atpakaļ, bet spēlēts šodien netiks!

P u b l i k a :

Nē, nē, mēs gribam redzēt izrādi! Lai spēlē tālāk!
Mēs sūdzēsim pie tiesas!

R e ž i s o r s :

Nu, spēlē, spēlē, Čipiņ! Šo vienīgo reizīti vēl! Kā tas iznāks! Puliera padēls sarakstījis lugu un nu tu negribi spēlēt.

K o š k i n s :

Ak tad tā — nu tad lai iet ar. Bet ar vienu norunu, — es tagad spēlēšu pats savu lugu!

P u b l i k a :

Tas ir riktīgi. Tā, tā! Lai iet vaļā!

K o š k i n s :

Priekškaru zemē! Pēc piecpadsmit minūtēm ies vaļā.

P r i e k š k a r s

Otrā aina

Kristaps Koškins jaunā gaitā

(Notiek Koškina dzīvoklī)

Personas:

Kristaps Koškins
Bumbierene, dzīvokļa saimniece
Avīzes „Rīgas pasta somas“ reportieris
Fotogrāfs
Bankas vīrs
Skroderis
Gaisa kuģotājs
Drāmatiskā kursiste
Kārlis Hamsters } Jaunā Teātra aktieri
Kārlis Vītols } Koškina kolēģi

Aktiera Koškina istaba. Gulta, galds, 3 krēsli, etažēre ar grāmatām, pie sienas savītis lauru kronis un fotografijas

K o š k i n s guļ gultā — runā pa sapņiem:

Kārava dūzis līdza! — Nē, solo, solo! Jūs būsat zem galda... (Mētājas ar rokām un atdurās pie galda, kurš stāv pie gultas. Nokrīt ūdens glāze. No trokšņa Koškins uzmostas.) Pie joda, kam tas piķa desmitnieks! (Berzē acis.) Fu tu! (Skatas apkārt.) Tas jau bijis tikai sapnis!

Bumbierene klauvē pie durvīm:
Koškina kungs! Koškina kungs!

Koškins:
Ak, saimniece! Nāk atkal pēc īres naudas, un es atkal vakar visu notrumpoju. (Paslēpjas zem deķa.)
Es neesmu mājās!

Bumbierene:
Koškina kungs, Koškina kungs!

Koškins:
Es taču jums teicu, ka neesmu mājās!

Bumbierene:
Tad laidiet tak mani iekšā! Mīlais, mīlais Koškina kungs!

Koškins pabāž galvu no deķa apakšas:
Ūja, vējš, kur tad šī tik mīlīga!

Bumbierene:
Es tak jūs lūdzu, mīlais, cienītais, Koškina kungs, laidiet mani iekšā!

Koškins:
Ūja, kas tad tas par joku! Viņa mani cienī un mīlē.
Nudien būs pasaulei gals! Ko tad jūs gribiet?

Bumbierene:
Es jums tūlīt, tūlīt pateikšu, tik ielaižiet mani iekšā!

Koškins pieceļas un ielaiž saimneci — ātri atpakaļ gultā.

Bumbierene:
Smuku labrītu, Koškina kungs!

Koškins:
Nē, nē, es jau jums teicu, ka maksāšu rītu. Sapro-tiet, es vēl neesmu savu honorāru dabūjis. Ko jūs man bāžaties virsū?

B u m b i e r e n e:

Ak, mīlais Koškina kungs, kas nu par tādām ikdienišķīgām lietām runās. Es tak jums nekā, nekā neprasu. Es tak jums arvien biju tik laba, kā māte!

K o š k i n s pie sevis:

Jā, jā, — kā velna māte!

B u m b i e r e n e:

Es jūs mīlu, kā savu dēlu! Atļaujiet man jūs spiest pie savas sirds. (Iet pie viņa gultas.)

K o š k i n s ķepurojas:

Nē, nē, nevajag, nevajag! Es neesmu spiežams. Sakiet tak, ko jūs īsti gribat?

B u m b i e r e n e:

Nu, vispirms es jums atnācu laimes novēlēt!

K o š k i n s:

Man — laimes?

B u m b i e r e n e:

Nu, jā, — es jau jums gan vakar jau novēlēju, bet, jūs — piedodiet — bijāt tāds drusku jautrs. Uz tiem priekiem...

K o š k i n s:

Uz kādiem priekiem?

B u m b i e r e n e:

Nu, uz tiem laimes priekiem. Mīlais Koškina kungs, jūs tak mani ar neaizmirsīsit. Es arvienu par jums tik labi domāju, kā māte...

K o š k i n s:

Vai ziniet, vai nu jūs esiet traka, vai es esmu traks! Es nekā nesaprotu!

B u m b i e r e n e:

Nu, protams, tas jau ir tik pārsteidzoši! Tur jau cilvēkam tiešām var sākt iet galva riņķī. Simts tūkstošu! Kas tā par naudu.

K o š k i n s mēģina kaut ko atcerēties — pārvelk ar roku pār pieri: Jūs sakat — simts tūkstošu?

B u m b i e r e n e:

Nu, jā! Tāds vinnests!

K o š k i n s:

Kas tad viņus novinnējis?

B u m b i e r e n e:

Ak, tu mī un šē! Kā jūs jokojiet! Nu, tak jau jūs, Koškina kungs!

K o š k i n s:

Es? Ak tā! Pareizi, pareizi. (Šit sev pie pieres.) Kā tad, kā tad! (Uzlec gultā stāvus.) Ak tu vējš, kā man tas izsvīdis no prāta! (Aptver stāvokli.) Pareizi, pareizi, mēs jau vakar vēl iesvētījām. Nudien, kā sapnis, kā sapnis. (Pieņem cienīgu pozu.) Nu, sieviņ, ko tad jūs īsti vēlaties no manis.

B u m b i e r e n e klanās:

Es jau nekā, es jau nekā. Es tikai pagaidām gribēju prasīt, vai jūs vēlaties tēju, vai kafiju? Vai varbūt kakao? Un tad — tur ķēķī gaida vesels pulks cilvēku. Tie grib tikt pie jums.

K o š k i n s:

Kas tie par cilvēkiem?

B u m b i e r e n e:

Nu, visvisādi, daždažādi. Gan no ceitungām, gan no bodēm.

K o š k i n s :

Interesanti! Nu, lai viņi ienāk!

B u m b i e r e n e :

Tūlīt, tūlīt, Koškina kungs. (Paveļ durvis un sauc.)
Nu, nākat nu iekšā!

G a i d ī t ā j i saplūst pie durvīm un spiežas cits caur citu:

Man priekšroka, es biju pirmais! — Nē, man tiesība, es jau vakar biju. — Es esmu vecāks, cienību pret sirmiņiem matiem! — Nost, nost, ārā! — Dzenat viņu ārā!...

B u m b i e r e n e :

Nē, tā tā lieta neiet. Nāk' iekšā pa vienam!

K o š k i n s :

Tā, tā — izrīkojiet, Bumbieren, viņus.

B u m b i e r e n e :

Tas tur no tās ceļungas atskrēja jau pulksten piecos no rīta! Lai tas nāk pirmais iekšā!

R e p o r t i e r s ienāk klanīdamies.

B u m b i e r e n e :

Bet tā kā jūs man projām iedami samaksājiet par kafiju! Viņš trīs tases izdzēra ķēķī gaidīdams!

R e p o r t i e r s :

Ak, lūdzu, lūdzu, cienījamā kundze, nebažījaties. Kā visizplātītākā latviešu dienas laikraksta līdzstrādnieks, es protams, zināšu savu pienākumu!

K o š k i n s :

Nu, nu, Bumbieren, pošaties. Redzēsim, ko tas kungs man stāstīs. (Grib piecelties no gultas. — Bumbiere aiziet.)

Reportiers:

Ak, lūdzu, lūdzu, manis dēļ nepūlaties. Es tikai gri-
bēju pāris vārdu. — Vispirms, es ļoti lūgtu pēc jūsu
fotografijas. — To mēs rīt ievietosim priekšpusē.
Un tad — īsas biografiskas ziņas. Vispirms — kad
jūs esiet dzimuši?

Koškins:

Hm. Tas ir tik sen atpakaļ, ka to nemaz vairs ne-
varu atminēties.

Reportiers:

Ak, kas par asprātību, cienīts kungs! Jūs bez šau-
bām esiet mūsu labākais komiķis. Tā es domāju at-
zīmēt jūsu biografijā. Tā tad lūdzu — Vidzemē vai
Kurzemē?

Koškins:

Leišos!

Reportiers:

Ak, Leišos! Tā tad — slavenās Lietavas dēls? Tas
ir interesanti. Ziniet, — Vitolds, Ģedimins, Ķuriks,
Siņeus...

Koškins:

Jā, jā, Biziņš, Kupče, Maikapars, Bostanžoglo... Kā
tad, kā tad!...

Reportiers:

Ha-ha-ha! (Smejas pilnā kaklā.) Lūdzu, kādā
apriņķī?

Koškins:

Požemaišku apriņķī!

Reportiers:

Pagastā?

K o š k i n s:

Bitenpšebiškās pagastā!

R e p o r t i e r s raksta:

Bi — ten — pše — biš — (kas... tā! Labi... Kas bija
jūsu tēvs?

K o š k i n s:

Zirgu andelmanis.

R e p o r t i e r s:

Ah, saprotu! Tāpēc jūsu temperāments! No tēva
iedzimts! Lieliski! To es tā atzīmēšu. Saprotams,
jums jau no bērnu dienām prāts nesas uz spēlēšanu.

K o š k i n s:

Jā, es lieliski spēlēju ermonikas un sešdesmit seši...

R e p o r t i e r s:

Nē, nē, — es domāju uz skatuvi...

K o š k i n s:

Ak tā, uz skatuvi? Nu, jā, speriet tik iekšā.

R e p o r t i e r s:

Kur jūs uzsākiat savu skatuves karjēru?

K o š k i n s:

žagarē — pie Limbažiem.

R e p o r t i e r s:

Labi. Jūsu pirmā loma?

K o š k i n s:

Jūlijs Cēzars, lugā, — „Lustīgais ners uz tirgus
plača“.

R e p o r t i e r s:

Tā, — paldies. Šoreiz pietiks. Rīt jūs apciemos
mūsu teātra kritiķis, kurš grib ievietot mūsu izpla-
tītākā latviešu dienas laikraksta slejās garāku apce-
rējumu par jums.

K o š k i n s :

Ak tā? — Labi, labi. Tikai lai viņš iepriekš pierakstās.

R e p o r t i e r s :

Ā, jā, — es saprotu. Gauži pateicos. (Klanās.) Sīrnīgi pateicos. (Klanās.) Ļoti pazemīgi pateicos. (Prom.)

K o š k i n s :

Adjē, adjē, adjē! (Smejas.) Ha-ha-ha! Nu, tam es gan iestāstīju. Lai viņš tagad izblamējas. Diezgan mani ēdis, kad es vēl nabaga aktieris biju!

R e p o r t i e r s pabāž galvu pa durvīm:

Ar jūsu laipnu atļauju likšu kantorī jums piesūtīt vienu mūsu visizplatītākā latviešu dienas laikraksta eksemplāru!

K o š k i n s :

Nevajaga!

R e p o r t i e r s pazūd.

(Aiz durvīm kņada)

F o t o g r a f s steidzīgi ienāk ar aparātu:

Ar jūsu laipnu atļauju — vienu uzņēmumu no jūsu istabas! Priekš žurnāla „Šaurais zābaks“ jeb „Vēja melders“.

K o š k i n s :

Bet, cilvēks, es esmu gultā!

F o t o g r a f s :

Ak, vēl jo labāk, jūs esiet ģeniāls arī gultā. Tā. Lūdzu, trīs sekundes mieru. Tā... Viens, divi, trīs! Es jums gauži pateicos! (Izkrien kā vējš pa durvīm)

K o š k i n s :

Bet tā jau ir bezkaunība. Ķeriet to zelli ciet'. Bum-
bieren, ķeriet to zelli! (Atslīgst gultā.)

B a n k a s v ī r s :

Labrīt, cienījamais kapitālist! (Nostājas pozā.) Des-
mitā savstarpīgā kredītbiedrība, kuŗas apgrozījumi
sniedzas pie trim miljoniem, mani pilnvaroja griez-
ties pie jums, Koškina kungs, ar pazemīgu laīmes no-
vēlējumu. Man uzdots izsacīt mūsu valdes prieku
par to, ka latviešu tautas turība atkal vairojusies.
Kronvalda Atis teica: „Uz priekšu, brāļi, naigi, nai-
gi, — mums pieder nākamajie laiki.“ — Šie Kriš-
jāņa Valdemāra sacītie vārdi nav zaudējuši savu no-
zīmi arī mūsu laikos.. Mums jāved tauta pie pilnī-
bas, mums jāceļ viņas ēka uz droša pamata. Un
šis pamats sastāv no trim lietām: kapitāla, kapitāla
un atkal kapitāla. Jo...

K o š k i n s :

Neputrojat tik gaŗi, sakiet īsi un ātri, ko jūs gri-
bat? Laikam lai es savu naudu noguldu jūsu bankā?

B a n k a s v ī r s :

Nē, mūsu kredītiestāde stāv tālu no jebkādas reklā-
mēšanās.. Es tikai gribēju aizrādīt, ka mūsu apgro-
zība sniedzas...

K o š k i n s :

To jau es dzirdēju...

B a n k a s v ī r s :

Es tikai gribēju aizrādīt, ka mēs maksājam par no-
guldījumiem septiņus procentus, un tā tad kapitāla
noguldīšana mūsu uzņēmumā...

K o š k i n s :

Kāpēc jūs to tūlīt neteicāt? Nē, mīlais, tik ātri tā
lieta neiet. Es pagaidām nogaidīšu, apskatīšos. Var-
būt es varu uzsākt kādu spekulāciju...

B a n k a s v ī r s:

Gluži pareizi! Naudai vaig' apgrozīties. Es kā šais lietās ievingrinājies cilvēks varu jums ieteikt māju pirkšanu un pārdošanu.. Man ir viena māja Zasu-
laukā, skaistā vietā ar ābeļu dārzu un zirgu stalli. Es viņu jums pārdodu..

K o š k i n s:

Ļaujiet man nākt pie elpas. Es pagaidām nogaidīšu, dzirdiet, saprotat — nogaidīšu.

B a n k a s v ī r s:

Tas ir pareizi! Apdomība nekur nav par ļaunu. Atļaujiet man tikai jums aizrādīt, ka mūsu bankai drīzumā stāv priekšā direktora vēlēšanas. Spējīgi cilvēki ar nodrošinātu kapitālu mums vajadzīgi..

K o š k i n s:

Ak, uz to jūs mērķējat? Par direktoru, ko, — jūs mani celsiet par direktoru? Bet kad es kā nabaga aktieris gāju pie jums aizņemties simts rubļu, tad jūs smējāties? Jā, jā — jūs pats tas bijāt — ko? — Nē — jūsu bankā es nenoguldīšu ne kapeikas, jūsu māju Zasu-
laukā es nepirkšu, par direktoru pie jums neiešu! Tā tad ārā — ārā!!

B a n k a s v ī r s:

Bet atvainojiet, tas ir pārpratums. Nožēlojams pārpratums!

K o š k i n s:

Pietiek! Ārā! Bumbieren, izsviežat šo cilvēku ārā!

B a n k a s v ī r s pārbijiet, atpakaļ kāpdams, iziet.

K o š k i n s:

Nākošais!

S k r o d e r i s i e n ā k:

Kungu uzvalku mākslinieks Tālivalds Ferliņš, diplomēts Parīzē un Franciskā. Vislabākie apģērbi, solidas cenas, laipna apkalpošana.

Koškins:

Ā, ļoti patīkami! Jūs man būsiet vajadzīgs.

Skroderis:

Visbagātākā štofū izvēle no paša krājuma... Vilnas drēbes, bukstiņi, tūki, matinēti, satinēti, degadierēti, izolierēti un ar visjaunākām mašīnām fabricēti.

Koškins:

Labi, labi... Es jums paziņošu, kad būs vajadzīgs!

Skroderis:

No visas sirds pateicos... Mana adrese: Šķūņu ielā paša namā... Man ir tas gods atvadīties.

Koškins:

Sveiki, sveiki. (Skroderis prom.) Bumbieren, vai nu visi jau?!

Bumbierene ārā:

Nē, te vēl ir viens kungs.

Koškins:

Nu, lai tad viņš nāk mudīgāk iekšā!

Gaisa kuģotājs ienāk; eksaltēts tips; skatās caur pieri, kustības asas:

Labrīt! (Palokās un izšauj rokas gaisā.)

Koškins:

Ko jūs gribiet?

Gaisa kuģotājs:

Ko es gribu? Ak, kad jūs zinātu, ko es gribu! Bet — kas man dos? Kas man dos?

Koškins:

Ak, tad nedod vis? Nu, palūdziet, varbūt, ka dabūsiet.

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Ak, apņicies jau viss! Kur es neesmu gājis, ko es neesmu lūdzis — nekā! Viņi jau nesaprot, — viņi nespēj saprast!

K o š k i n s :

Jā, bet sakiet, ko tad jūs īsti viņiem gribiet iestāstīt?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Ko es gribu viņiem iestāstīt? Nekā es negribu iestāstīt! Pierādīt, pierādīt es gribu! (Izvelk no kabatas kādu lapu.) Lūk, te viss melns uz balta izrēķināts... Divi simts piecdesmit zirgu spēks... divas asis šķērsām, divas gaŗām... te tiek kurināts ar benzīnu... te ir spārni... Te ir propellers... septiņdesmit astoņas reizes sekundē... Divas skrūves pa labi, divas pa kreisi... vinda vidū... Te nāk divas collas bieza alumīnija plate... Tam vajag celties, tas nevar necelties!...

K o š k i n s :

Tas jau ir kaut kas lielisks — bet sakiet tak, ko tās skrūves un tie spārni nozīmē? Ko jūs ar to gribiet?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Laisties, laisties es gribu!

K o š k i n s :

Uz Ameriku?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Uz Ameriku, uz Āziju, uz Austrāliju, — kur vien patīk.

K o š k i n s :

Ak, tad jūs esiet gaisa kuģotājs?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Es esmu gaisa karalis!... Cepelins par to nav ne sapņojis!... Orvils Raitis — kas ir Orvils Raitis? Bet tāpēc, ka viņš amerikānietis, viņam viss ir iespējams! Turpretim man, kā latviešu cilvēkam, ir jāaiziet bojā ar visām savām ģeniālajām idejām! Vai te ir kāda taisnība? Tautiskais princips? Es biju pie Veinberga „Rīgas avīzē“, es lūdzu viņu rakstīt par manu izgudrojumu, bet viņš mani izsvieda pa durvīm! Es biju „Jaunajā Vārdā“, bet Pīpiņš man lika iet pie ārsta... Tādi ir mūsu tautieši!... Viņiem vajadzētu ar atplestām rokām mani saņemt, lai mans izgudrojums latviešus pataisa slavenus visā pasaulē, bet viņi man rāda durvis! O, šausmīgais liktenis! Tempora mutantur, o tempora, o mores! Audiatur et altera pars!

K o š k i n s :

Hm, — un kad nu jūs visi tā pa durvīm izsvieduši, tad jūs nākiat pie manis? Ko tad es lai priekš jums daru? Vai jūs mani gribiet ņemt līdz uz Ameriku, kā pirmo pasažieri savā gaisa kuģī, un tad lai mēs abi nositamies?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Ak nē, mēs nenositāsimies! Mēs kā Fēnikss pacelsimies gaisos, un nosplausimies uz viņiem te lejā!

K o š k i n s :

Hm, tā lieta ir tāda savāda. Ar Rīgas tramvaju es esmu braucis, pa Daugavu uz Āgenskalnu esmu braucis, un tomēr vēl palicis dzīvs. Interesanti izbaudīt tādu gaisa braucienu. Labs ir, sitiet saujā! Kad atiet jūsu kuģis?

G a i s a k u ģ o t ā j s :

Tas ir — kā atiet?

Koškins:

Nu, to jums pašam vajaga zināt, kā viņš atiet!

Gaisa kuģotājs:

Jā, bet...

Koškins:

Kas par „bet“... Kur tad jums ir tas kuģis?

Gaisa kuģotājs:

Viņš jau man vēl tikai ir... uz papīra!

Koškins:

Ko — uz papīra? Nu, un tad jūs mani te māniet!
Nāciet kavēt manu dārgo laiku! Marš, ārā!

Gaisa kuģotājs:

Bet apžēlojaties, es tak nācu jūs lūgt... es tak gribēju
dabūt no jums naudu, lai varētu savu izgudrojumu
reālizēt!

Koškins:

Ak tā! Tad jūs gribiet, lai es laižu savu naudu pa
gaisu? Nē, — svilpojiet! Marš, ārā!

Gaisa kuģotājs:

Bet, Koškina kungs, gandrīz var sacīt, visas latviešu
tautas nākotne atkarājas no mana izgudrojuma.

Koškins:

Lieciet tai latviešu tautas nākotnei mieru... Lai viņa
karājas... Ārā! Man nav vaļas...

Gaisa kuģotājs bailīgi steidzas ārā:

Es pienākšu citā reizā. Kad Koškina kungam būs
vaļas... (Iziet.)

Koškins:

Ejiet, — nāciet — kā jums tīk, tik laidiet mani mierā.
(Kad gaisa kuģotājs izgājis): Fū, nemaz nav tik
viegli bagātam būt!

Bumbierene pabāž galvu pa durvīm:

Koškina kungs, Koškina kungs, — tur viena dāma!...

Koškins:

Kas dāma? Bet es taču esmu iekš neglīzē. Sakiet viņai, ka es esmu iekš neglīzē!

Bumbierene:

Labi, labi! (Aizver durvis — bet pēc brītiņa atkal atver.) Es viņai teicu, ka jūs esat angažē, bet viņa teic, ka viņa taisni nākot tā angažē dēļ!

Koškins:

Kas par angažē — neglīzē! Nu tad vismaz apvilksu kādu paltraku. (Steigšus apvelkas un nosēžas pie galda.) Nu lai viņa nāk iekšā!...

Bumbierene aiziet.

Drāmatiskā kursiste ienāk, runā steidzīgi un gorās:

Labrīt, Koškina kungs! Es esmu liela jūsu talanta cienītāja! Es arvienu gāju tais izrādēs, kuņās jūs līdzā spēlējat! Ak, kā jūs man patīkat „Brandā“ kā būvmeistars Zolness! Lieliski! Kas tas par temperāmentu! Un tad „Nogrimušā zvanā“ kā Kangars! Lieliski!

Koškins:

Man ļoti patīkami, mana cienītā, bet... vai jūs tādēļ esiet pie manis atnākuši?

Drāmatiskā kursiste:

Ak, kāds jūs nepacietīgs, Koškina kungs! Vispirmā kārtā, protams, tāpēc, jo es jau sen gribēju pie jums nākt, tikai... es nezināju vai jūs esiet precējies, vai neprecējies... un tad man bij bail... Es jums jūsu beneficē „Jaunības savienībā“ pasniedzu puķes, ziņiet, ar uzrakstu no Lilla Lillijas...

Košķins:

Ak tā, tā — ļoti patīkami... bet...

Drāmatiskā kursiste:

Ak, nekādu „bet“, Košķina kungs... (Koķetē ar viņu.) Jūs briesmīgais bargais cilvēks... Ak, jūs gan laikam to nemaz nevariet saprast, kas ir sievietes sirds!...

Košķins:

O, jā... es zinu gan, ka nē, ka nē... (Smiekli.) — kā es gan nezināšu, kas ir sievietes sirds....

Drāmatiskā kursiste:

Paldies jums par to! (Spiež viņam roku.) Kad jūs zinātu, cik cilvēkus jūs variet tagad laimīgus darīt... piemēram mani...

Košķins:

Ak nē, nē, — es vēl negribu precēties, es vēl tik tāpat... saprotat, tāpat. Es vēl gribu apdomāties.

Drāmatiskā kursiste:

Nerunājiet, nerunājiet tā!... Ak, kas var būt jaukāks par divu siržu laimību!...

Košķins:

Jā, viss jau var būt, bet, — man arī bail, es jūs vēl nemaz nepazīstu — es jūs pirmo reizi redzu...

Drāmatiskā kursiste:

Jā, mūsu laikos vairs nav nekādas dzejas... Mīlestība uz pirmā acumirkļa — tas pieder senatnei.

Košķins:

Es nezinu, cienītā jaunkundze... bet... varbūt jūs būsiet tik laipna pienākt citā reizē... man tūlīt jāiet projām...

Drāmatiskā kursiste:

Ak tā!.. Vēl tikai pāris vārdus... Jūs laimīgais, kas variet nodoties saviem ideāliem un kalpot mākslai!.. Kas jums nekaiš!.. Visi ceļi jums tagad vaļā!.. Bet ir tādi nelaimīgie, kuriem tas nav dots... Ko līdz talants, ko līdz spējas...

Koškins:

Vai tad jūs arī esat gaisa kuģotāja?

Drāmatiskā kursiste:

Ak nē, es esmu drāmatiska kursiste...

Koškins:

Ak, tad drāmatiska kursiste! Pavisam drāmatiska?

Drāmatiskā kursiste sajūsmināta:

Jā, es spēlēju pirmās un otrās mīlotājas, salona dāmas, varones, liriskas koķetes, naīvas vecenes!.. Kad jūs redzētu! Duburs teica, ka es esot ārkārtīgi apdāvināta, un Zeltmatis man iedāvināja savas „Sarkanās Liliņas“ ar uzrakstu „Latviešu Duzes Lenorei“.

Koškins:

Man ļoti patīkami, — dūža jaunkundze!..

Drāmatiskā kursiste:

Ak nē, to jau viņš domājis tā simboliski... Mani sauc Zeltīte Pētersille...

Koškins:

Zelta pētersille būtu vēl labāki, bet...

Drāmatiskā kursiste:

Ak, to „bet“ jūs variet izlīdzināt ar vienu vārdu... Dodiet man iespēju iet pilnībai pretim!..

Koškins:

Cienītā jaunkundze...

Drāmatiskā kursiste:

Jūs esiet bagāts... aizdodiet man pieci simts rubļu!...
Jūs pats esiet mākslinieks, jūs mani sapratīsiet...
Duburs teica...

Koškins:

Un Zeltmatis klausās, — ļoti labi, — bet es tagad
jums nekā nevaru līdzēt... Man tā nauda nemaz
nav vēl rokā... Pienāciet citā reizē...

Drāmatiskā kursiste:

Labi, labi, kā jums patīk!... Es pienākšu rīt, parīt,
jaunnedēļ!... Ak, es zināju, mana sirds mani nevī-
la — jūs man palīdzēsiet!... Jūs, labais, mīlais cil-
vēks. (Apkampj un noskūpsta viņu.) Uz redzēša-
nos! Ak, pilnība, es eju tev pretim. (Sajūsmināta
iziet ārā.)

Koškins, nopūšas:

Fū! Nē, tas ir par daudz vienā dienā! Es jau pa-
redzēju, man ar to naudu būs tīrais posts! (Sauc.)
Bumbieren!

Bumbierene parādās durvīs:

Ko vēlaties, Koškina kungs?

Koškins:

Tagad nu gan vairs neviena nelaižat iekšā. Sakiet,
ka manis nav mājā, ka es esmu aizbraucis, vai arī,
ka es aiz prieka izlēcis pa logu laukā, — tikai nelai-
žat nevienu iekšā!

Bumbierene:

Vai Hamstera kungu arī ne?

Koškins:

Kā, Hamsteri?... Kur tad viņš ir?

Bumbierene:

Viņš jau tur sēž ķēķī...

Koškins:

Hamster, nāc tak šurp! (Bumbierene aiziet.)

H a m s t e r s ienāk ar Vītolu:

Sveiks, — ko tu te tik ilgi nemies ar dažādām freilenēm!

K o š k i n s:

Man bija tāda maza izrunāšanās...

H a m s t e r s vienaldzīgi:

Nu, uzspēlēsim kādu partiju uz sešdesmit seši.

K o š k i n s izbrīnējies:

Kā tā?

H a m s t e r s:

Kā — kā tā? Nu, uz sešdesmit seši!

K o š k i n s:

Es nesaprotu.

H a m s t e r s:

Uz seš — des — mit — se — ši!...

K o š k i n s:

Tu tak esi jocīgs.

H a m s t e r s:

Nē, tu esi jocīgs! Ko tu brīnies?

K o š k i n s:

Jā, bet vai tad tu arī iedomā, kas es tagad esmu?

H a m s t e r s:

Kas tu esi? Koškins!

K o š k i n s:

Jā, bet es tagad esmu bagāts.

H a m s t e r s:

Nu, kas par to. Tu laikam vairs negribi ar mani spēlēt? Nu tad ardievu!

K o š k i n s:

Nē, nē, pagaidi. Es jau nekā nesaku, bet tas ir tā jocīgi. Man ir simts tūkstoši, un es uzreiz sēdišos, un tā mierīgi spēlēšu sešdesmit seši?

H a m s t e r s:

Jā, kas tad par to? Ak, tad tu domā, ja jau nu tu reiz esi vinnējis simts tūkstošus, tad tu esi nez' kāds grāfs? Kas tas ir? Spička! Spēlēsim manis pēc uz pieci rubļi aci! (Apsēžas un ņem kartis.)

K o š k i n s:

Jā, — bet man tak jāiet... Man tagad tik daudz darīšanu...

H a m s t e r s:

Kur tad tev jāskrien? Gan jau panāksi. Nebīsties, gan visu tev pienesīs pašam klāt.

K o š k i n s kasa galvu:

Hm, — nu, lai iet arī uz vienu partiju.

H a m s t e r s:

Tas ir prātīgi. Liela muiža — simts tūkstošu. Mans tēva brālis vienā vakarā paspēlēja uz kartīm piecdesmit tūkstošu... Un mana tēva brāļa māšas meita...

K o š k i n s:

Lūdzu, ar vienu noteikumu — liec savus radus mierā! (Apsēžas.)

H a m s t e r s dala kārtis un iesāk spēlēt:

Divdesmit!...

K o š k i n s:

Parādi kungu!

H a m s t e r s:

Ko? Ko tad tu domā — es tevi mānīšu, ko? Tad es nespēlēju! (Uzlec.)

K o š k i n s:

Nu, sēdi, sēdi, es jau tāpat pa jokam! (Laukā iesāk spēlēt leijerkaste.)

H a m s t e r s :

Lieliski!

K o š k i n s :

Jā, smalki!

H a m s t e r s :

Ak, tagad vajadzētu dabūt vienu pudeli vīna!

K o š k i n s :

Dabūsim ar'. (Sauc.) Bumbieren!

B u m b i e r e n e pabāž galvu pa durvīm.

K o š k i n s :

Bumbieren, daboniet mums pāris pudeles vīna, bet labas!

B u m b i e r e n e :

Tūlīt, Koškina kungs! (Aiziet.)

H a m s t e r s :

Tu saki — simts tūkstošu! Liela muiža simts tūkstošu! Es tak domāju, ka tu neņemsi to naudu un neiegrūdīsi kaut kādās spekulācijās. Tu taču neatstāsies no skatuves. Jā, ja tu esi labs kollēga, tad tev jādara tā, lai no tavas bagātības mums citiem arī kaut kas tiek! Tas jau nav nekāds nopelns — nopirkt par pieciem rubļiem vienu labdarības loterijas biļeti un tad novinnēt simts tūkstošus. Nē, ja tu proti to naudu arī kā nākas nodzīvot, — tad tu būsi malacis!

K o š k i n s :

Nu redzi, brāl, tā ir cita lieta, tas man patīk, nu es sāku to lietu pareizi saprast. Tā tad sāksim tā pamatīgi uzdzīvot. (Taisās uz iešanu.)

P r i e k š k a r s

Trešā aina

„Ak šīs avīzes“

(Notiek „Rīgas pasta somas“ redakcijā)

Personas:

Kristaps Košķins
Šķīdonis, „Rīgas pasta somas“ redaktors
Skrābans } „Rīgas pasta somas“
Lablaiks } redakcijas locekļi
Ābele }
Dzērve, katoļu pārzinis
Korns, teātra direktors
Faksmāns, lauksaimnieks
Kangars, dzejnieks un korektors
Jaunkundze — dzejniece
Vecenīte

Avīzes „Rīgas pasta somas“ redakcijas istaba. Skrābans, Lablaiks un Ābele sēž katrs pie sava galda.

Skrābans sēž pie sava galda un runā pa tālruni:

Kas tur? Ak, Supura kungs, sveiki, sveiki! (Klāns no krēsla pieceldamie.) Kā jūs domājat? Ak, tas raksts par tautas vienprātības ārdītājiem? Tas bij no mūsu cienījamā līdzstrādnieka Visvalda kunga! Labs raksts, jā, tiešām labs raksts! Lielisks raksts! Pielikt kapeiku par rindu? Labs ir, es pasacīšu kan-

torī! Kā jūs domājiet, — ak, tas otrs raksts par „mūsu ēdējiem“, tas bij no manis! Kā jūs domājiet? (Nobijies.) Nepatika? Vajag stiprāk? Dosim viņiem virsū stiprāk! Tautas nodevēji! Ak, pēc iespējas biežāk to vārdu „tautas nodevēji“? Labs ir, šovakar pat uzrakstīšu! Vai jūs varbūt nevēlētos izlasīt? Nē! Ieturēt noteiktā stilā? Kā tad, kā tad! Kas nav ar mums, tas ir pret mums! Klasiski vārdi! Tos es katrā ziņā izlietošu! Varbūt kā motto? Ak, nē, labāk pašās beigās? Labs ir! Kāpēc tik ilgi nav nekas par Centrālbiedrību bijis? Nezin, būs jāuzraksta. Ak, dot virsū? Es sastādīšu tā, it kā kāds biedrs rakstītu! Par vaislas bulļu nederīgumu? Kā tad, kā tad! Sak', mums to lietu vajag ņemt savās rokās? Labi, labi! Sveiki! (Klanās.)

L a b l a i k s:

Kas tur runāja? Supura kungs?

S k r ā b a n s:

Jā, viņš saka, ka vakar avīze bijusi par daudz sausa.

L a b l a i k s:

Ej nu sažini, — kad mēs viņu pataisām ūdeņainu, nav labi, kad sausu, atkal nav labi. Ej nu sažini iztapt.

S k r ā b a n s:

Jā, noteiktība vajadzīga, bez tās nevar iztikt. Redziet, kā tie mūsu skauģi mūs ņem priekšā. Kā ar akmeni pa pieri. Mēs, visizplatītākā latviešu dienas laikraksta redaktori, nedrīkstam saudzēt neviena! (Paceltā balsī.) Mums jātur augsti mūsu senču karogs un tikums.

Ā b e l e:

Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju... (Viņu pārtrauc kantora pārzinis Dzērve, ienāk uzbudināts.)

D z ē r v e:

Kungi, vakar administrācijas pilnvarnieks revidēja mūsu saimniecības grāmatu. Viņš bij ļoti pārsteigts, ka mums pagājušā mēneša izdevumu kontā ievesti pieci rubļi par cukuru un tēju priekš redakcijas locekļiem. Viņš teica, ka tas tā vairs neejot. Akcionāru sapulce varot taisīt viņam pārmetumus...

Ā b e l e:

Jā, tie redakcijas puikas jau nav nemaz valdami. Vakars es vienam konfiscēju piecus graudus cukura. Jums vajag skapi ciešāk aizslēgt!

D z ē r v e:

Nē, mani kungi, administrātoru kungs atrod, ka taisni redakcijas kungi patērē pārāk daudz tējas un cukura. Viņš lūdza mani jums paziņot, ka turpmāk tiks dotas katram kungam nevis trīs, bet divas glāzes tējas dienā, un nevis divi, bet pusotra grauda cukura pie katras glāzes. Viņš teica, ka mums būs būt ekonomiskiem uz visas līnijas! Tā viņš teica. Mums jāpieturas mūsu budžeta robežās. To es jums, kungi, paziņoju, lai vēlāk neizceļas kaut kādas domu starpības. Mums būs būt ekonomiskiem, — tā viņš teica. (Aiziet.)

L a b l a i k s:

Nē, tas tomēr nav korekti. Ja mēs dzīvotu Francijā vai Anglijā, kur es pavadīju vairāk gadus...

Ā b e l e pārtrauc: Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju...

K a n g a r s ieskrien ar korektūras lapu rokā: Kungi, tas neiet! Manā šīs dienas dzejolī ir atkal nostrīpots viens „ach“! Kas to darījis?

S k r ā b a n s:

Jūs esiet korektors un tāpēc lasiet vien mierīgi savu korektūru un netaisieties redakcijas darīšanās!

K a n g a r s:

Es esmu korektors, tas tiesa, bet pirmā kārtā es esmu dzejnieks un kā tāds es nevaru pielast, ka mani darbi tiek pārķēmoti! Es iešu sūdzēties pie Supura kunga! Viņš man deva roku un sacīja: „Es atzīstu, ka jūs piederiet pie mūsu labākiem dzejniekiem un tādēļ došu jums iespēju strādāt mūsu organā!“ Tā viņš man sacīja! Es griezīšos pie viņa ar sūdzību!

S k r ā b a n s nobīstas: Nu, nogaidiet jel, pagaidiet, ļaujiet tak ar jums prātīgi aprunāties.

K a n g a r s:

Es gribu zināt, kas to „ach“ ir nostrīpojis?

S k r ā b a n s:

To nostrīpoju es.

K a n g a r s:

Ar kādu tiesību?

S k r ā b a n s:

Ar tādu tiesību, ka nevar talk vienā rindā četras reizes no vietas lietot vārdu „ach“!

K a n g a r s:

Nu, tad es esmu ar mieru pāris no viņiem izdalīt pa citām rindām, bet rindas beigās vienam „ach“ vajag būt!

S k r ā b a n s:

Nu, redziet nu! Tāpēc vien, lai jums iznāk atskaņa uz vārdu „krach“. Jūs gribiet blamierēt mūsu avīzi. Tas neiet, mīļo Kangar. Cik augsti es arī necienu jūsu dzejnieka talantu, bet mums taču jāņem vērā arī mūsu lasītāji..

K a n g a r s:

Jā, lieliski, lieliski! Lai pašu lasītāji tikai nebūtu neapmierināti, man jādara pāri manam dzejnieka talantam! Tā ir mūsu rakstniecības izmantošana! Es par to turēšu priekšlasījumu Zinību komisijas vasaras sapulcēs! Kaut kādi neprašas te grib noteikt par dzeju...

S k r ā b a n s:

Kas ir neprašs? Jūs pats esiet neprašs! Kas ielaida to kļūdu, ka Neapoles ķēniņš esot dāvinājis Austrijas ķeizaram piedemit lielgabalus un tas tos nosūtījis uz angļu kara lauka Francijā?

K a n g a r s apjūk:

Tā bij maza pārskatīšanās...

S k r ā b a n s:

Nu, tāpēc labāk nemaz nerunāji.

K a n g a r s:

Es tos divus „ach“ ielikšu trešā un ceturtā pantā, bet tiem pārējiem jāpaliek piektā panta beigās!... (Prom.)

L a b l a i k s:

Nepanesams cilvēks, man visu turku fronti izjauca.

Ā b e l e:

Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju... (Durvis atveras, viņš tiek pārtraukts, — ienāk jaunkundze-dzejniece.)

J a u n k u n d z e:

Lūdzu, kur es te varētu dabūt redaktora kungu runāt.

S k r ā b a n s:

Kas jums no viņa vajadzīgs?

J a u n k u n d z e:

Es, lūdzu, atnesu dzejoļus un gribētu lūgt, vai viņus nevar nodrukāt...

Ā b e l e:

Tas nav riktīgi pa latviski, jaunkundze, vajag sacīt „iespiest“...

J a u n k u n d z e nosarkst:

Jā, es gribēju lūgt viņus iespiest jūsu laikrakstā.

S k r ā b a n s:

Ak, tā — dzejoļi? Tad jums jāiet pie mūsu literātūras...

Ā b e l e:

Rakstniecības, Skrābana kungs...

S k r ā b a n s uztraucas:

Es jūs lūdzu, Ābeles kungs. (Uz jaunkundzi.) Tad jums jāiet otrā istabā.

J a u n k u n d z e:

Pateicos! (Knīksē, — ieiet otrā istabā.)

S k r ā b a n s:

Es jūs lūdzu, Ābeles kungs, svešu cilvēku klātbūtnē man tādas piezīmes netaisīt!

Ā b e l e:

Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju... (Durvis atveras un tiek atkal pārtraukts; ienāk Faksmanis.)

F a k s m a n i s:

Atļaujiet priekšā stādīties, kungu. Mans vārds ir Faksmanis. (Sasveicinas ar Skrābanu.)

S k r ā b a n s:

Ko jūs vēlaties?

F a k s m a n i s:

Es te atnesu vienu rakstu, kuŗu jūs katrā ziņā lūdzu uzņemt nesaisinātā veidā...

S k r ā b a n s:

Mūsu redakcijas noteikums ir, ka mēs varam rakstus saisināt pēc vajadzības...

F a k s m a n i s:

Bet es jūs lūdzu to ar manu rakstu nedarīt. Te nevienu vārdu nevar ne pielikt, ne atņemt. Temats ir pārāk svarīgs. Tautieši, es šorīt braucu no Valmieras uz Rīgu kā drudzī. Es sajutu, ka esmu svarīga uzdevuma nesējs! Jau trīs mēnešus es strādāju pie šī sava darba! Tas ir mans mūža darbs! Jums viņu vajadzētu drukāt ar zelta burtiem!...

S k r ā b a n s:

Ļoti labi, bet varbūt jūs atstāsiēt mums savu rakstu izlasīt...

F a k s m a n i s:

Nē, es pats gribu viņu nolasīt jums priekšā! Nē, nē, — ne nolasīt, nodeklamēt es jums viņu gribu! Jūs te drukājiēt visādus stāstus, romānus, dzejoļus un citus mēslus...

S k r ā b a n s:

Es jūs lūgtu izteikties pieklājīgāki...

F a k s m a n i s:

Kā? Ko tad es izteicu tik nepieklājīgu?

S k r ā b a n s:

Jūs teicāt mēsli!

F a k s m a n i s:

Mans kungs, ko jūs runājiēt? Es esmu lauksaimnieks, vai saprotiēt? Priekš mums mēsliem ir zelta vērtība un jūs sakiēt — nepieklājīgi? Ja mums mēslu nebūtu...

S k r ā b a n s:

Ir jau labi, bet lūdzu...

F a k s m a n i s ar patosu: Septiņi simti gadu mēs smakām zem vāciešu jūga. Un mūsu tauta gāja vergu gaitās un dziedāja savas dziesmas. Tad nāca Krišjānis Valdemārs un Kronvaldu Atis, tad nāca tautas atmošanās laikmets. Mūsu tauta pieceļas no miega, izberzēja acis. „Uz priekšu, brāļi, naigi, naigi, mums pieder nākamajie laiki!“ Līdz ar garīgo attīstību nostājas materiālā attīstība. Rodās krājķekas un bankas. Mums tagad ir turība, mums ir koppiennīcas un vaislas buļļu stacijas.

S k r ā b a n s:
Lūdzu īsāki!...

F a k s m a n i s:
Visi mēs gribam tautai labu darīt. Modrīgi tautas dēli dienu un nakti ir nomodā. Viņi kaļ savas tautas nākamību. Arī es, apzinādamies savās krūtīs ritam tautiskas asinis, sacerēju šo darbu, lai palīdzētu tautai uz ceļa tikt. Cik daudz nav galvu lauzīts ap šķiru cīņu, cik daudz nav triekts par kapitālismu un proletārismu! Kā apburtā riņķī mēs visi esam bijuši un neesam zinājuši izeju. Tagad tā ir atrasta. Viņa izteicas vienā saucienā, viņa izteicas trijos maģiskos vārdos, kuriem mūsu tautas ausīs vajag skanēt kā burvju melodijai un šie vārdi skan: „Tautieši, audzējiet trusīšus!“...

S k r ā b a n s pārsteigumā pieceļas:
Jūs sakiet — trusīšus.

L a b l a i k s:
Tas ir latīniski — zvehrum trusikum?

Ā b e l e:
Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju...

F a k s m a n i s pārtrauc viņu:
Jā, tautiešu kungi, trusītis ir mūsu tautas glābējs!
Nost ar cūkas speķi, nost ar jēru kājām, kuņģiem

un citām miesas daļām, nost ar teļa cepeti un vērša filē! Lai dzīvo maigā, baltā trusīša gaļa! Lai katrs kopj savu trušu vaislu, tad nebūs ne partiju, ne ķildu, ne strīdu! Tautieši, audziniet trusīšus! (Slauka sviedrūs.) Visi mani domu pamati šē manā rakstā pierādīti. Lūdzu, esiet tik laipni un lūkojiet viņus cauri!

Skrābans:

Jā, pateicos. Mēs to izdarīsim un ja jūsu lieta to pelnīs, tad viņa atradīs aizstāvību mūsu visizplatītākā latviešu dienas laikrakstā!

Faksmānis:

Es jums pateicos! (Spiež viņam roku, paklanas un iziet ārā.)

Jaunkundze iznāk no blakus istabas mutautiņu priekš acīm turēdama, sabrūk krēslā netālu no Skrābana.

Skrābans:

Bet jaunkundze, lūdzu, kas jums kaiš?

Jaunkundze:

Tas briesmīgais cilvēks!

Skrābans:

Ko viņš teica?

Jaunkundze:

Viņš teica, ka Aspāzija no manis tā kā tā neiznākšot un tā tad labāk, lai es metot flinti krūmos! Tas ir nežēlīgi!

Skrābans:

Apmierinaties, jaunkundze, un pirmie kaķēni, kā sacīt, jāslīcina!

J a u n k u n d z e:

Bet es viņus slīcinu jau trešo gadu! (Uzlec.) Nē, to es necietīšu! Mana dzīve ir tukša, manai dzīvei nav vairs satura! Vēsie Daugavas viļņi uzņems manas nogurušās miesas un mana nāve gulsies uz jums kā smaga nasta. Jūs esat mani bendes! (Izskrien ārā.)

S k r ā b a n s:

Nervoza jaunava!

L a b l a i k s:

Šis laikmets ir nolādēts laikmets. Tāpat Anglijā un Francijā, kā arī pie mums.

Ā b e l e:

Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju...

V e c e n ģ i t e i e n ā k:

Labdien visapkārt, cienīgie avīžu kungi!

S k r ā b a n s:

Labdien! Ko jūs vēlaties?

V e c e n ģ i t e:

Lūgtu, cienītie kungi, es gribēju ielikties avīzēs.

S k r ā b a n s:

Tas ir kā — ielikties avīzēs?

V e c e n ģ i t e:

Par naudu ielikties.

S k r ā b a n s:

Kas tā par lietu? — Kas par vajadzību?

V e c e n ģ i t e:

Redziet, cienīgie kungi, man pazudusi maza kucīte, melna ar baltu stripu pār vēderu un kārpju uz purniņa, klausu uz vārdu „Princese“. Vēl varētu pielikt klāt, ka labā ausī iespiests mazs mazītiņš robiņš...

Skrābans:

Ak, lūdzu, tas ir sludinājums! Tas tur priekšā, ejiet tur priekšā!

Vecenīte turpina:

Tāda laba kucīte bija, ka tīri prieks... (Raud.) Redziet, cienīgie kungi, bērniņu man nav. Esmu viena pati pasaulē un tad tā kucīte bij mans vienīgais prieks.

Skrābans:

Tā, labi, labi, — ejiet tur priekšā... (Paņem viņu zem rokas un izved ārā — nāk atpakaļ.)

Šķīdonis parādas otrās istabas durvīs, ar lielu zīmuli aiz auss un brillēm uz acīm:

Emme-e... tas ir... ko es gribēju sacīt? Emme... e, vai kāds nav redzējis manu brilli? Es te šorīt pirms jūsu atnākšanas biju iekšā un lasīju... Vai tik te nav palikusi? (Krāmējas pa papīriem.) Nē... nav... es netieku gudrs... kur tad viņa īsti varēja palikt?

Skrābans:

Bet, šķīdoņa kungs, brille taču jums pašiem uz pieres!

Šķīdonis ķer ar roku pie pieres:

Ak, tā! Pareizi! Un es meklēju un meklēju! (Smejas.) Un tad es gribēju sacīt, ka tais ievada rakstos... emm... e... to toni, to toni vajaga drusku tā godīgāki, tā mīlīgāki...

Skrābans:

Jā, bet nupat runāja pa telefonu Supura kungs; viņš teica, ka mēs rakstot padaudz mīlīgi. Lai tik dodot virsū!

Šķīdonis:

Hm... Ak, tā? Ak, tā gan... Supura kungs! Hm... es netieku gudrs...

K o r n s, tai brīdī durvis paveras un iedrāžas teātra direktors Korns:
Labdien!

Šķīdonis:
Kā tad, jā, labdien!

K o r n s:
Es atnācu parunāt par vakarējo kritiku! (Ar veiklu kustību nosviež cepuri uz galda un ar Šķīdoni sasveicinājies nosēžas uz krēsla un saliek kājas krustiem: Sakiet, aiz kāda pamata jūs esiet par savu uzdevumu uzstādījuši mūsu teātri nogremdēt?

Šķīdonis:
Jā, kā tad!

K o r n s:
Ko tas nozīmē? Kā lai attīstās latviešu māksla, kad viņu pastāvīgi bendē un gāna!

Šķīdonis:
Jā, kā tad!

S k r ā b a n s:
Lūgtu atvainojiet, Korna kungs, bet es nesaprotu jūsu uztraukuma pamatu. Man šķiet, mēs nekad neesam izturējušies pret jūsu teātri partejiski. Mēs arvienu esam atzinuši, ka viņš ir mūsu vienīgā un pirmā mākslas iestāde...

K o r n s:
Jā, ar vienu roku jūs dodiet, bet ar otru ņemat...

S k r ā b a n s:
It nebūt nē. Pat par „Lenori“ un „Robertu un Bertrams“ mēs ievietojām diezgan atzinīgas atsauksmes... Ko jūs vēl gribiet?

Šķīdonis:

Jā, kā tad!

Korns:

Bet jūsu vakarējā kritikā, kas tur ir sacīts?

Skrābans parausta plecus:

Man liekas, tur viss ļoti labi sacīts...

Korns:

Labi, jā? Kas tur par mani sacīts? Ka es nevarot spēlēt jaunus dabas zēnus! Ka mana miesas būve nesot priekš tam. Ko, ko tas nozīmē? Kas kaiš manai miesas būvei? (Uzceļas un nostājas viņam priekšā.) Ko jūs manam vēderam varat pārnest? Kas tad lai spēlē dabas zēnus, vai Michelsons?

Skrābans:

Jā, bet atļaujiet, kritikai tak var būt savi uzskati...

Korns:

Viņai var būt savi uzskati, bet tie nedrīkst būt nepareizi! Piemēram, kas tur tālāk sacīts par manu kundzi? Viņa padaudz klusi runājot. Tā ir aplamība! Viņa nebūt nerunā klusi. Kad tiek jūs dzirdētu, kā viņa prot pacelt balsi! Es tak gan labāki zināšu, kā mana sieva runā!

Šķīdonis:

Jā, kā tad! Bet ko tad jūs, Korna kungs, gribiet... es netieku gudrs... vai lai mēs to kritiku atsaucam?

Korns:

Es te atnesu mazu pretrakstu. (Izvelk no kabatas papīru.) To nodrukājiet.

Skrābans:

Mēs redzēsīm...

K o r n s:

Nē, jums katrā ziņā jānodrukā. Es runāju ar Vīnkalna kungu un viņš apsolījās likt to lietu Supura kungam priekšā. Viņš arī ir mūsu teātra komisijas loceklis.

Šķīdonis satrūkstas:

Mēs apskatīsim... Jā, kā tad... Mēs mēģināsim...

Skrābans:

Jā, ja tas raksts būs dibināts, mēs viņu nodrukāsim.

K o r n s:

Nu, redziet, tā ir pavisam cita valoda. Karsts laiks šodien...

Šķīdonis:

Jā, kā tad!...

K o r n s:

Nu, sveiki, mani kungi! (Atvadas un traillinādams aiziet.)

Šķīdonis:

Vajadzēs nodrukāt, ko?

Skrābans:

Nu, protams, bet nevar to tak tā uzreiz ierādīt un viņu saņemt ar atplestām rokām.

Šķīdonis:

Jā, kā tad. Gluži pareizi.

Ābele:

Toreiz, kas es Elkšņos par skolotāju biju... (Atverās durvis un ienāk Koškins.)

K o š k i n s:

Sveiki, mani kungi!

V i s i:

Ā, Koškina kungs! Sveiki, sveiki!

K o š k i n s:

Nu, kā svežas, kā griežas?

K a n g a r s:

Paldies par vaicāšanu, nekas. Nu, kā jūs jūtaties savā jaunajā stāvoklī?

K o š k i n s:

Lieliski, lieliski!

S k r ā b a n s:

Kā jums patika jūsu ģimete mūsu visisplatītākā latviešu dienas laikraksta slejās?

K o š k i n s:

Nekas, nekas, var iztikt, tikai tas deguns bij tāds pašķībs iznācis.

S k r ā b a n s:

Jā, bet tā mašīnas vaina. Jūs tak neņemiet ļaunā?

K o š k i n s:

Ak, ko! Kas tad nezina, ka man deguns uz augšu.

Š ķ ī d o n i s:

Un ko tad jūs, tā sacīt, gribiet tagad darīt?

S k r ā b a n s:

Laikam dosaties kādā ceļojumā?

K o š k i n s:

Āk nē, es pagaidām gribu tepat pa māju apskatīties. Te jau ar tik daudz darba darāms...

Š ķ ī d o n i s:

Jā, kā tad!

Skrābans:

Vai jūs negribētu ziedot kādu summiņu labdarīgiem mērķiem?

Koškins:

Ir jau darīts. Es jau ziedoju dāmu komitejai simts rubļu!

Skrābans:

Ā! Jā, jūsu rokā tagad stāv dažu labu mūsu pasākumu veicināt.

Koškins:

Es to gribu arī darīt.

Skrābans:

Jūs tak savu mākslu metīsiet laikam pie malas.

Koškins:

Nebūt nē! Arī turpmāk gribu dzīvi dzīvot kā bagātnieks un aktieris.

Skrābans:

Jā, protama lieta, kāpēc tad nē? Bet tad es gan jums ieteiktu pāriet uz mūsu otru teātri. Ziniet, solidāka iestāde. Nupat te bija teātra direktors Korns, — kas viņam par plāniem, kad jūs zinātu. Viņš grib nodibināt latviešu Dailes Teātri.

Koškins:

Laba lieta! Bet man ir viens projekts.

Skrābans:

Lūdzu, lūdzu!

Koškins:

Es gribu izsolīt godalgu.

Šķīdonis:

Jā, kā tad!

V i s i:
Ah!

K o š k i n s:
Un šo godalgu es gribu izsolīt caur jūsu avīzi.

V i s i:
Jā, kā tad! Tā ir prātīga ideja!

K o š k i n s:
Gribēdams pabalstīt latviešu zinātnes attīstību, es esmu nodomājis izsolīt tūkstoš rubļu lielu godalgu par labāko zinātnisko darbu.

S k r ā b a n s:
Kādā jautājumā, ja drīkstu vaicāt?

K o š k i n s:
Lolodams lielu mīlestību uz mūsu tautas pagātņi, es visnotaļ gribu veicināt viņas pētīšanu.

S k r ā b a n s:
Tas ir lieliski! Tas ir lieliski!

Ā b e l e p i e c e l a s:
Atļaujiet man spiest jūsu roku, tautieti! jūs ejiet pa īsto ceļu.

S k r ā b a n s:
Mūsu redakciju, un līdz ar to mūsu augsti godājamo izdevēju agronomu Supura kungu jau sen nodarbina jautājums par latviešu tautas pirmsākumiem. Visiem ienaidniekiem par spīti mēs gribam pierādīt, ka latviešu tauta ir cēlusies no veca celma, ka viņa nākuse uz Baltiju no Novgorodas puses... un tur mums skaidri pierādījumi rokā... Jūsu prēmija bez šaubām veicinās lietas ātrāk attīstību un visā drīzumā mēs varēsīm aizbāzt mūsu skauģiem mutes. Tā tad — vai es nerunāju pareizi, Koškina kungs?

K o š k i n s :

Jā, vispārīgos vilcienos gluži pareizi. Tikai — man tā ideja izvirzās drusku citādāki. Es, redziet, arī esmu lepns uz mūsu tautas pagātņi, tikai manas domas tiecas uz citu pusi. Es gribētu, lai pierāda, ka latvieši cēlušies no spāniešiem!...

S k r ā b a n s atkrīt uz krēsla:

No spāniešiem!...

L a b l a i k s un Ā b e l e :

No spāniešiem?

Š ķ ī d o n i s :

Es netieku gudrs...

K o š k i n s :

Jā, kas tur ko brīnīties? Man ir tāda ideja un tai es ziedoju 10,000 rubļu. Sakiet, kas jums ir pret spāniešiem? Vai tā nav smalka tauta, ko? Man arvienu ir paticis uz skatuves spēlēt spāniešu grandus. — (Pusdusmīgi.) Jā, kāds jums iemesls protestēt pret spāniešiem?

S k r ā b a n s :

Hm...

L a b l a i k s :

Jā, bet tas nesaietas ar mūsu līdzšinējo politiku. Kā mēs to varam uzreiz? Princijā es jau pats esmu rietumu piekritējs, jo esmu vairāk gadus dzīvojis Parīzē un Londonā, bet tā uzreiz nevar.

Š ķ ī d o n i s :

Jā, kā tad!

K o š k i n s :

Āk tā, nu, kad nevar, tad nevar. Es domāju, ka es par savu naudu taču varēšu dabūt aizstāvību tādām idejām, kādas man patīk. Ardievu, mani kungi. (Noņem cepuri.)

S k r ā b a n s :

Pagaidiet, kurp tad jūs? Tā lieta ir jāpārliet. Patiesībā jau spānieši ir tīri lepni radi un principā mums pret viņiem nekas nevar būt pretim. Tikai jāizdomā, kā lai mēs mūsu avīzē motivējam tādu pēkšņu pāreju. Būs jāparunā ar Supura kungu. Bet redziet, ar vienu noteikumu gan: tad jums jāpieliek vēl viens tūkstots un tad tai diplomā, kuŗu mēs mūsu centīgajam tautas darbiniekam izsniegsim, jāatzīmē, ka prēmija izsniegta ar mūsu visizplatītākā latviešu dienas laikraksta vidūtājību.

Š ķ ī d o n i s :

Jā, kā tad!

K o š k i n s :

Nu, tas tūkstots, tas man spička, kad tik ideja zied.

L a b l a i k s :

Urrā! Kad es tā sāku domāt, tad man liekas, ka es atrodu ceļu, pa kuŗu latviešus varētu no Spānijas izvest. —

S k r ā b a n s :

Paga, paga, man ar' vēl galva uz pleciem. Es ar' varu par to lietu padomāt. Vispārīgi man šķiet, ka vispirmā kārtā prēmija jācenšas dabūt kādam no mūsu laikraksta locekļiem. Tā būtu laba reklāma priekš mūsu laikraksta.

K o š k i n s :

Jā, tas man visviens, cenšaties, jaunie cilvēki!

S k r ā b a n s :

Pag', es piezvanīšu Supura kungam! (Zvana pa tāl fonu.) Kas tur? Supura kungs? Atvainojat, ka es jūs uz brīdi traucēju, bet tā ir ļoti svarīga lieta. Patlaban mūsu redakcijā sēž Koškina kungs. Viņam ir kāds lielisks projekts. Viņš grib izsludināt divi tūkstoš rubļu lielu prēmiju caur mūsu laikraksta vidūtājību, par labāko rakstu, kuŗš pierādītu, ka latvieši cēlušies no spāniešiem. Mēs nu iesākot nezinā-

jām ko ar to lietu darīt, jo tā nesaietas ar mūsu līdzšinējo politiku, bet pēc pamatīgas pārdomāšanas nācām pie slēdziena, ka tik traki nemaz nav un var pat iznākt ļoti labi. Kā jūs par to lietu domājat? Jā, jā, Divi tūkstoši. Tā būtu smalka reklāma. Lai iet, ko? Pateicos! Vai viņš negrib pirkt kādu mūsu laikraksta akciju? Es tūlīt ar viņu parunāšu. Tā tad rīt varam paziņot mūsu laikraksta slejās, ka prēmija tiek izsludināta. Pateicos! (Noliek tālruna trubiņu, — tālrunis atkal zvina.) Kas runā? Jūs, Supura kungs? Kas? Šēnfeldta nervu klīnika! Nav vajadzīgs, nepareizi savienots. (Noliek tālruna trubiņu.) Tā tad — mūsu lieta ir skaidra. Rīt prēmija tiks izsludināta. (Spiež Koškinam roku.) Pateicos!

Šķīdonis, Lablaiks, Ābele spiež Koškinam roku:

Mēs pateicamies!

Visi:

Urrā! Lai dzīvo Koškins!

Ābele:

Toreiz, kad es Elkšņos par skolotāju biju...

Skrābans:

Pie joda, kas tad bija?...

Ābele:

Tur bija man viens palīga skolotājs un to sauca par Zaķi. Kādā jaukā dienā viņš ienāk pie manis un saka: „Ābeles kungs, vakar saule norietēja dzidri un skaidri, tā tad šodien būs labs laiks.“

Skrābans nopūšas:

Tas būs garš stāsts!

Ābele:

Es saku: „Mīļais Zaķa kungs, ja saule noriet dzidri un skaidri, tā ir labākā zīme, ka būs jauks laiks“...

Priekškars

Ceturtais ains

„Brāļi, šodien priecājieties!“

(Notiek varietē zālē)

Personas:

Kristaps Košķins
Kārlis Hamsters } Košķina koleģi aktieři
Kārlis Vītols }
Bunga, skābu gurķu fabrikants
Jozups, viņa draugs, students
Varietē pārzinis
Mlle Ninon, francūziete, dziedātāja } Varietē artisti
Tutti-Futti, dejotāja }
Čio-Čio-Bim, ķīnietis akrobāts }
Sisters Bourne, angļu dejotāja }
Otrā angļu dejotāja }
Artisti, sulaiņi, publika u. t. t.

Varietē „Alkazara“ zāle. — Uz skatuves galdi, krēsli, —
dibenā varietē skatuve. Orķestrs nobeidz starpmūziku.
Pie kāda galda sēž Bunga, Jozups un vēl pāris pamatīgu
vīru

Bunga sauc:

Virsniek, vēl vienu pudeli Rusteras Ausbruka!

Sulaiņis piesteidzas:

Lūdzu, kungs!

B u n g a:

Vēl vienu pudeli Rusterā Ausbruka! Nē, nes divas, bet nes to labāko zorti!

S u l a i n i s:

Labi, kungs!

B u n g a:

Nekādas ražas vairs nav nekur! Kas tā par lietu! Visi tā kā atradinājušies no dzeršanas! Es jau nesaku, ka vajaga lakt bez sava gala, bet pa reizai iesviķot nemaz nav par ļaunu!

J o z u p s:

Nu, tev nu, brāl, gan tās reizas iznāk par bieži!

B u n g a sit ar roku uz galda:

Un kad ar'! Vai es nevaru dzert! Kas man var liegt? Man, gurķu fabrikantam Bungam, ko? Vai nedzēra, kad bija, vai nedzers, kad būs! Sak', „Es var dzerti un dziedāti, kamēr rīta gaisma aust, jo nav nevienas tautu meitas, kas pēc manis ilgotos!“

S u l a i n i s:

Kungs, nav brīv dziedāt!

B u n g a:

Kā, nav brīv! Man nav brīv?

S u l a i n i s:

Nevienam nav brīv! Tūlīt sāksies programma uz skatuves. Nevar traucēt!

B u n g a:

Ak tā, nu tad lai dzied viņi uz skatuves. Es jau varu arī paklausīties! Bet pasaki viņiem, lai sastarājas!

K o š k i n s, H a m s t e r s, V i t o l s ienāk.

Sulainis piesteidzas pie viņiem:

Labvakar, Koškina kungs! Vai drīkstu lūgt šeit apsēsties?

Koškins:

Paldies, paldies, un tad atnesiet ēdienu un vīna kartes. (Visi apsēžas norādītā vietā.)

(Variatē pārzinis pienāk pie Koškina galda un sasveicinās)

Koškins:

Ah, labvakar, Vēman! Nu, kā iet, kā grozās?

Pārzinis:

Vāji, Koškina kungs, nav jau vairs vecie laiki! Jā, ja mums katru vakaru būtu tādi viesi, kā jūs! Sen neesat bijuši!...

Koškins:

Bet apžēlojaties, es tak biju aizvakar!

Pārzinis:

Nu, ņemot vērā to ilgošanos, ar kādu mēs jūs gaidām, tas ir dikti sen!

Koškins:

Labi, labi, es ceru, ka jūs mūs ar' labi pacienāsat.

Pārzinis:

Es pielikšu visus spēkus, Koškina kungs! (Prom.)

Hamsters:

Ko viņš tik, — Koškina kungs un Koškina kungs! it kā mūsu citu te nemaz nebūtu!

Koškins:

Man tak ir tas muķis, mani mīļie, — un jums tik tie vēderi. (Sarunājas klusu savā starpā.)

Bunga uz Jozupu:

Kas tie tur tādi?

Jozups:

Tas jau ir tas Koškins.

Bunga:

Kas par Koškinu?

Jozups:

Nu, tas aktieris, kas tos simts tūkstošus vinnējis.

Bunga:

Ak tā, tas? No kuŗa teātra tad viņš ir? No „Trim-trima“?

Jozups:

Nē, no „Jaunā“.

Bunga:

Ak tā, — kā tādus te pavisam laiž iekšā? Un tas Vēmans ar' tā lokās ap viņu, ka nezina kas! Ei, Vēman, nāc šurp!

Pārzinis:

Kas ir, Bungas kungs?

Bunga:

Vēman, vai tu zini, kas es esmu?

Pārzinis:

Kā nē, Bungas kungs!

Bunga:

Nu?

Pārzinis:

Bungas kungs!

Bunga:

Bungas kungs, Bungas kungs! Kas tas ir — Bungas kungs? Saki, kas man ir par šepi?

Pārzinis:
Jūs esiet fabrikants, Bungas kungs!

Bunga:
Nu, tebe! Un uz cik tu mani vērtē?

Pārzinis:
Ak, nezinu, Bungas kungs!

Bunga:
Viņš nezin, viņš nezin! Viņš nezin, cik es esmu vērts!

Pārzinis ar smaidu:
Nu jā, tak jau kādu miljonu, Bungas kungs!

Bunga:
Miljonu! Vēl nav, bet būs! Būs, Vēman!

Pārzinis:
Ak, kā nē — protams, Bungas kungs!

Bunga:
Nu, tu vari iet! (Variatē pārzinis prom.) Nez' vai viņš dzirdēja?

Jozups:
Kas tad?

Bunga:
Nu, tas Koškins!

Jozups:
Tak jau gan!

Sulainis uzliek uz Koškina galda pasūtīto.

Bunga:
Nu, tebe! Kas tas ir simts tūkstošu! Tpitū, tas ir!

K o š k i n s :

Šulain, šo vīnu nevar dzert! Vai tad jums dārgāka nav?

S u l a i n i s :

Ir, kā nē, Koškina kungs!

K o š k i n s :

Nu, tad atnes trīs pudeles vislabākā.

S u l a i n i s :

Ar lielāko prieku, Koškina kungs! (Prom.)

(Variatē skatuves priekšskars atveras un M-lle Ninon uz-nāk un nodzied kādu franču dziesmiņu. Pēc dziesmas publika aplaudē. — Arī Koškins un draugi)

K o š k i n s :

Bravo, bravo! tas ir skuķis! Smalks kukainītis! Būs jāpalūdz pie mums.

V ī t o l s :

Nu, protāma lieta. Ei, sulain! (Sulainis atnāk.)

K o š k i n s uzraksta zīmīti:

Aiznesat to tai jaunkundzei!

S u l a i n i s :

Labi, Koškina kungs!

B u n g a :

Būtu jāpalūdz tā preilene pie mums!

J o z u p s :

To jau var izdarīt. (Sauc.) Vēman!

P ā r z i n i s pieiet pie viņiem, klusi sarunājas un aiziet.

B u n g a :

Bet viņa jau laikam pa spāniskam vien prot.

(Uz varietē skatuves uznāk Tutti-Futti dejotāja — pēc dejas atkal aplausi u. t. t. Koškins uzraksta zīmīti — kā agrāk)

B u n g a:

Sauksim to ar' pie mūsu galda. (Pamāj sulainim un klusu kaut ko saka.)

(N i n o n uznāk un apsēstas pie Koškina galda)

B u n g a:

Pie joda, ko tas nozīmē? Mēs taču viņu aicinājām!

J o z u p s parausta plecus:

Acīm redzot, viņai tur patīk labāk!

B u n g a:

Tā ir bezkaunība! Ei, Vēman!

P ā r z i n i s:

Ko kungi vēlas?

B u n g a:

Ko tas nozīmē? Es taču teicu, lai jūs to preilēni aiciniet pie mums!

P ā r z i n i s:

Es viņai sacīju, bet viņa teica, ka tie kungi viņu esot iepriekš uzaicinājuši!

B u n g a:

Tā ir bezkaunība!

N i n o n:

Messieurs, parlez vous français?

K o š k i n s:

Nē, mademuezel, no mums neviens neparlē pa fraksē, bet vai jūs parlē pa latviskē?

N i n o n :

Latviske? Que c'est que ce latviske? Ah, je comprends — latviš, lettiš? Oui, je latviš... labdēn,, ar-dēv... Kā jums ēt?... Man ēt lab!... Bon, bon!

K o š k i n s :

Bonbongas, jaunkundze grib bonbongas!

N i n o n :

Non, non! Je dis: bon, bon! C'est — lab', lab'!

K o š k i n s :

Ah, nu jūs jau protiet tīri labi latviski! Ar šo lēksikonu mums pilnīgi pietiks! (Tutti-Futti uznāk un nosēžas pie Koškina galda.)

B u n g a :

Nē, tas ir par traku! Preilein, kommen sie her!

S u l a i n i s piesteidzas pie Bungas:

Lūdzu, kungi, netrokšņojat!

B u n g a :

Jā, ko tas nozīmē. Mēs to freilēni aicinājām pie sevis, bet viņa aiziet pie viņiem!

S u l a i n i s parausta plecus:

Tā viņas darišana!

B u n g a :

Nē, tas ir par traku! Es te vairs savu kāju nesperšu! Kaut kādi plikadīdas te tie īstie varoņi!

K o š k i n s :

Ko viņš teica?

V ī t o l s :

Viņš teica, ka mēs esot plikadīdas!

K o š k i n s :

Nu, es tam tēviņam gan rādīšu!

H a m s t e r s :

Pag', pag', neuztraucies jel tagad, — netaisi skandālu!

N i n o n :

Messieurs, que c'est que ce? Pourquoi cette agitation?

H a m s t e r s :

Keskese es nezinu, bet Koškins uztraucas, ka tas zellis tur lamājas!

(Pārējo varietē programmu pēc režisora iedalījuma izpilda Čio-Čio-Bim, Sisters Bourne u. t. t.; pēc katra numura aplausi un piekrišana)

B u n g a :

Nu, tagad programa ir cauri! Nezin, ko vēl darīt? Visas preilenes tie tur nozvejo! Vismaz tās angļietes pasauksim šurp! Ei, Vēman!

P ā r z i n i s piesteidzas. Bunga kaut ko klusi saka:

Labi, labi! (Prom.)

K o š k i n s rāda ar pirkstu uz Bungu:

Bet ar to tur es vēl runāšu!

H a m s t e r s :

Nu, pagaidi, pagaidi, vēlāk! Viņš tak ir piedzēries!

B u n g a :

Ko viņš man rāda ar dūri?

J o z u p s :

Nē, viņš tikai rādīja ar pirkstu!

B u n g a :

Vienalga! Kā viņš drīkst uz mani ar pirkstu rādīt? Nē, es to vairs nevaru izturēt! Man ar viņu jārunā!

J o z u p s :

Pagaid', netaisi taču skandālu. (Tura Bungu.)

B u n g a izraujas viņam no rokām un pieskrien pie Koškina: Klausaties, jūs, vai jums kauna nemaz nav?

K o š k i n s   p i e c e ļ a s :

    K o j ū s n o m a n i s v ē l a t i e s ?

B u n g a :

    E s v ē l o s z i n ā t , k a s j ū s t ā d s p a r p u t n u e s a t ?

K o š k i n s :

    U n k a s t a d j ū s e s i e t ?

B u n g a :

    E s e s m u B u n g a , — v a i s a p r o t i e t ! E s e s m u s k ā b u g u r ŷ u f a b r i k a n t s B u n g a !

K o š k i n s :

    H a - h a - h a ! V i ņ š i r s k ā b u g u r ŷ u f a b r i k a n t s ! B ē r n i , g u r ŷ i t a č u a u g n o z e m e s , k ā t a d v i ņ u s v a r f a b r i c ē t ?

B u n g a :

    M u t i t u r ē t ! V i s a R ī g a m a n i p a z ī s t ! V i s a R ī g a ē d m a n u s g u r ŷ u s ! V a i j ū s s a p r o t i e t ! K a s n e p a z ī s t B u n g u ?

K o š k i n s :

    L ī d z š i m n e p a z i n u , b e t k a d n u j ū s e s i e t m a n p r i e k š ā s t ā d ī j u š i e s , t a d p a z ī s t u a r ! — M a n s v ā r d s i r K o š k i n s .

B u n g a :

    T a s i r — k ā ?

K o š k i n s :

    K o š k i n s , u n v a i r ā k n e k ā !

B u n g a :

    N u , j ā , b e t e s n o j u m s p r a s u g a n d a r ī š a n u !

K o š k i n s :

    š a u t i e s , d u r t i e s , a r n a ž i e m , a r p ī ķ i e m ? K ā j ū s v ē l a t i e s , e s e s m u a r m i e r u , g u r ŷ u f a b r i k a n t a k u n g s ! B e t p a g a i d ā m v a r b ū t j ū s p i e s ē d ī s a t p i e m u m s . K ā r ā d a s , j ū s e s i e t s m a l k s c i l v ē k s ! N ā c i e t m ū s u k o m p a n i j a , k o ?

B u n g a :

    P i e j o d a ! H m ! . . . B e t e s t a k n ā c u a r j u m s s t r ī d ē t i e s !

K o š k i n s:

Man tagad nav vaļas strīdēties. Strīdēsimies vēlāk.

B u n g a:

Uz Jozupu: Ei, Jozup, ko tu domā?

J o z u p s nāk ar biedriem:

Nu, sen jau tā vajadzēja!

B u n g a:

Pag', Koškins... Koškins... Vai jūs neesat gājuši
Ķeipenes pagasta skolā?

K o š k i n s:

Kā tad!

B u n g a:

Nu, tad tak mēs esam skolas biedri!

K o š k i n s:

Nu kā tad Miķeli. Mēs tak uz viena sola sēdējam!

B u n g a:

Miķelis... Nē, es esmu Mārtiņš...

K o š k i n s:

Nu vēl labāk, Mārci! Sauc tik mani vienkārši par
Čipu!

B u n g a:

Nu, tad sveiks, Čipu! Un naidis lai beigts! Tu esi
kapitālists un es esmu kapitālists, mēs varam sa-
prasties!

V i s i sasēžas ap galdu.

K o š k i n s:

Bērni! Es esmu laimīgs, es esmu kā debesīs. Viss
tas man izliekās sapnis! Es nupat vēl iekniebu Ham-
steram gurnā, lai pārlicinātos vai es nesapņoju! Viss
iet tik labi, viss iet kā pa sviestu! Priekš kam naido-
ties un ķildoties, kad ar saticību un mīlestību var
daudz vairāk panākt! Vai es nerunāju taisnību, ko?

V i s i:

Jā, jā, pareizi, pareizi!

K o š k i n s :

Redziet, mēs te ar cienājamo gurķu fabrikantu gri-
bējām gandrīz vai kauties, un cik tur trūka, ka es
būtu nodarījis kādu ļaunumu pie miesas — kam? —
Manam bijušam mīlam skolas biedrim. Te atkal pie-
pildās vecā taisnība: dari ko darīdams, apdomā ga-
lu! Un kad nu mēs visi te tā kopā sēdam, kā viena
ģimene, tad man gribas pacelt glāzi un uzsaukt aug-
stas laimes — kam? — To jūs tūlīt redzēsīt. Es sau-
cu: Lai dzīvo tautiešu vienprātība.

V i s i :

Urrā! Urrā!

B u n g a aizkustināts:

Vadzi, Čipu, tu nudien, esi smalks zēns. Dod man
buču! (Bučo Koškinu.) Biedri, nost ar tautas jaucē-
jiem! Lai dzīvo saderība! Nav nekādu šķiru un
partiju, ir tikai viena vienīga latviešu tauta.

K o š k i n s :

Un kamēr viņai būs tādi vīri, kā mēs un skābi gurķi,
tamēr viņa bojā neies! Lai dzīvo gurķu fabrikants
Bunga! (Visi piesit glāzes.) Un kad šai brīdī, kad
sajūsmība ir sasnieguse savu augstāko pakāpi, es
gandrīz būtu ar mieru likt arī savai balsij skanēt.

V i s i :

Lūdzu, lūdzu, Koškina kungs, lūdzu!

K o š k i n s uzkāpj uz varietē skatuves un nodzied kādu
dziesmiņu vai arī kupleju. Kad nobeidz dziedāt,
visi aplaudē.

B u n g a :

Draugs, es nespēju to izteikt, ko jūtu. Dod man vēl-
reiz buču un būsim uz „tu“ un „tu“ (Sadzer „tu“ brā-
lības.) Kad mana sirds paliek mīksta, tad viņa ar ir
mīksta, kā pūpēdis. Tad man vairs nekā nav žēl.
Nem visu, kas ir mans, — es saku. Tāds es esmu!
Nāc manā mājā, kā savā mājā — (klusāki) tikai ne-
saki manai vecenei, kā es šovakar biju še. Nāc, es

tevi uzņemšu savas pamilijas klēpī, kā savu bērnu. Vadzi. Čipu, vai zini ko? Man ir meita, smalks skuķis! Mana Irene — kā kompekte! Nudien, tev jānāk ar mani rados! Atnāc pie manis, jūs iepazīsities! Es deru, kā jūs viens otram patiksiet! Un, Čipu, — varbūt, ka taču reiz piepildīsies manas sirds sapnis! Es dabūšu znotu! Un kādu vēl znotu! Ko, vai viņš nav laba partija!

V i s i:

Protams, protams, kā tad!

K o š k i n s:

Nu, es domāju gan!

B u n g a:

Nedomājat, ka es runāju salda vīna pilns! Es runāju no sirds, mani kungi! Deru uz tūkstoš rubļiem, ka mani sirds sapņi piepildīsies! Urrā!

V i s i:

Urrā — urrā!

V ī t o l s:

Un ja nu mēs tik tālu esam, kas mums var liegt no dzert derības?

K o š k i n s:

Jā, bet manas brūtes tak nav klāt!

V ī t o l s:

Nu, kad būs tava brūte, tad dzersim atkal otrreiz!

B u n g a:

Lai iet! Lai iet!

V i s i sasiť glāzes un dzied:

Maiga jušana
Siržu kušana
Mīlas būšana
Debess laimība.

P r i e k š k a r s

Piektā aina

„Mīlestība ir savāda spēle“.

(Notiek pie fabrikanta Bungas)

Personas:

Kristaps Koškins

Bunga

Bungas kdzē

Oskariņš,

Hildiņa, } viņu bērni

Irēne,

Krauzurbis, zvērināta advokāta palīgs.

Firzicha jaun kundze, guvernante

Kalpone

Salons pie Bungām. Dīvāns, galds, krēsli, klavieres, albumi, kamīns, gleznas u. t. t.

Irēne un Krauzurbis sēž mierīgi kopā uz dīvāna.

Krauzurbis:

Vēl vienu mutīti, Irēnīt!

Irēne:

Nem vienu, divas, trīs — cik tev patīkas! (Skūpstas.)

Krauzurbis:

Ar saviem skūpstiem es tev iedvesīšu spēku jaunajam liktenim pretim turēties! Kā melna pārkoņa

debess savelkas pār mums, bet es nešaubos, ka mūsu mīlestība izturēs! Viņa pārspēs visus šķēršļus un pacelsies dzidra un jauka!

I r ē n e:

Ak, kad tu zinātu, Visvaldiņ, kā mans tēvs tevi apvainoja!

K r a u z u r b i s:

Ko tad teica šis briesmīgais cilvēks?

I r ē n e:

Viņš teica, ka tu nekas neesot, ka tu esot vienkāršs plikadīda, zvērināta advokāta palīgs, un ka vienā jaukā dienā viņš saskaitīšoties un parādīšot tev durvis.

K r a u z u r b i s:

Kā viņš drīkst tā runāt! Man visa dzīve vēl priekšā. Pēc pieciem gadiem es tikšu par zvērinātu advokātu un man būs prakse, man būs milzīga prakse!

I r ē n e:

Mans tēvs tevi zaimo. Viņš teica, ka tev nekādas prakses nebūšot, tu neesot nekāds advokāts. Tev neesot īsta advokāta ķēriena.

K r a u z u r b i s uzlec:

Kā viņš drīkst tā sacīt: Kā viņš to drīkst sacīt! (Skraida pa istabu.) Es ar viņu runāšu! Man ar viņu jārunā!

I r ē n e:

Ak, nerunā vis tagad labāk, Visvaldiņ, viņš tagad ir briesmīgi niknis! Briesmīgi! Nogaidi vēl bišķi (Pēc brīža, lūpas savilkuse.) Vai tu zini, Visvaldīt, vēl kaut ko no jauna?

K r a u z u r b i s vērīgi:

Nu?

I r ē n e:

Viņš man ir atradis brūtganu.

K r a u z u r b i s briesmīgi:

Es viņu nositīšu! (Pauze.) Kas tas tāds?

I r ē n e:

Es viņu nemaz nepazīstu. Tas esot dikti bagāts. Tu zini, tas aktieris, kas tos simts tūkstošus vinnējis.

K r a u z u r b i s:

Tas Koškins? Phē, simts tūkstošus! Liela muiža!

I r ē n e:

Tēvs teica: labāk zīle rokā, nekā mednis kokā. Viņš saka, ka viņš pieņemšot viņu par kompanjonu un tad viņi atvēršot mūsu gurķu fabrikas filiāli Rēzeknē.

K r a u z u r b i s:

Ak, debess, cik prozaiski! Vai tad tiem cilvēkiem nemaz nav daiļuma sajūtas? Viņi nāk pie tāda vārīga stāda, kā mīlestība, ar savām rupjajām rokām un grib to no smaržainās siltumnīcas pārstādīt mēsainē. Fui, cik riebīgi!

I r ē n e:

Jā, Visvaldīt, tādi ir cilvēki! Es šo cilvēku nemaz neesmu redzējuse...

K r a u z u r b i s:

Kā, vai tad tu nemaz neesi bijusi Jaunajā teātrī?

I r ē n e:

Fui, mēs taču neiesim Jaunajā teātrī. Tas mums nepas.

K r a u z u r b i s:

Es viņu redzēju... Pag' kuŗā lugā tas bija... nu, tai „Indulī un Arijā“, kur viņš to Kangaru spēlē... Pavisam vājš aktiers!...

I r ē n e:

Tēvs jau ar teica, ka viņš viņam neatļaušot ar teātri nodarboties. Mans vīrs nedrīkst ļaudīm jokus priekšā taisīt.

K r a u z u r b i s:

Mans vīrs... Mans vīrs... Tu jau runā par viņu, kā par savu vīru... Kā tu tā vari?...

I r ē n e:

Ak, mīlais Visvaldīt, es jau nekā nesaku, bet es taču nevaru nekā darīt, ka tēvs tā runā...

K r a u z u r b i s:

Irēne, pielūko! Ja tu man paliksi neuzticīga, tad es nezin ko izdarišu. Papriekšu es nogalināšu sevi, tad viņu un tad tevi!

I r ē n e:

Bet, Visvaldīt, kas nu runās tādus briesmīgus vārdus! Es tev būšu uzticīga, uzticīga līdz kapa malai, kā Meterlinks saka!

K r a u z u r b i s:

Apliecini tu man to svinīgi!

I r ē n e:

Kā vien tu gribi.

K r a u z u r b i s:

Es izņemu no kabatas šo bumbieri. Mēs viņu pār-griezīsim uz pusi un katrs vienu pusi simboliski ap-ēdīsim. Tas nozīmē, ka mēs abi esam savienoti uz visiem laikiem (abi apēd bumbieri.)

I r ē n e:

Vai tas tā mēdz turēt?

K r a u z u r b i s:

Tam jātura. Un kas no mums šo savienību lauž, tas ir noziedznieks un otram brīv darīt ar viņu, ko vien grib. Un viņš nemaz nedrīkst protestēt. Pat tad, kad beigts ir, ar ne.

I r ē n e nodreb:

Cik šausmīgi!

K r a u z u r b i s :

Ā, tu jau drebi.

I r ē n e apjukuse:

Nē, es tik tāpat, tas tik tāpat, — tas ir mistiski!

K r a u z u r b i s svarīgi:

Jā, mums ir bail no nezināmā!

B u n g a ienāk:

Ā, kas te? Jūs abi divi? Ko jūs te darat? A?

I r ē n e:

Mēs neko, papiņ, mēs neko!

B u n g a:

Un jūs, jaunais cilvēks, ar. Būtu labāk gājuši uz mājām ar savu praksi nodarboties — (ironiski) ja jums tāda maz ir...

K r a u z u r b i s uztraukts:

Es domāju gan, Bungas kungs.

B u n g a:

Nu, tāpēc. (Uz Irēni.) Un tu ar. Vai tas ir morāli-ski, jauna meitene tik ilgi paliek ar jaunu cilvēku divātā? Manā namā morāle arvienu tikuse augsti cienīta, mans kungs. Prasi to savai mātei, Irēne. Nu, šagom marš, jaunais cilvēk!

K r a u z u r b i s apjucis palokas un iet. Durvīs met rokas bučīņu Irēnei:

B u n g a ierauga to:

Kas tā par bučošanos pa gaisu, mans kungs! (Krauzurbis prom.) Un tu ej uzpucējies. Šodien te atnāks tas kungs, par kuŗu es stāstīju. Tev uz viņu jāatstāj labs iespaids. Saproti?

I r ē n e:

Tad es jau to nedarišu, nedarišu, papiņ, tad saku, ka nedarišu!

B u n g a:

Ko tu nedarīsi? Tu nepucēsies?

I r ē n e sabīstas:

Pucēties es gan uzpucēšos, bet precēt viņu neprecēšu, to tavu teātra spēlētāju.

B u n g a dusmīgi:

Viņš nav vairs nekāds teātra spēlētājs, — bet godīgs komersants, saproti? Un ja vien viņš tevi gribēs, tad tu pie viņa iesi dziedādama.

B u n g a s k d z e ienāk.

I r ē n e:

Māt, aizstāvi savu nelaimīgo meitu, kuŗu grib izdot pie nemīlama vīra.

B u n g a s k d z e:

Ūjā — ūjā, — kas tad nu par precī? Nu, ko tu uzbudinies? Tā lieta vēl nemaz tik tālu nav un man ar kāds vārdiņš runājams. (Uz vīru, nikni.) Ko tu te man to bērnu munsturē? Kas tev te par padreti? Ko domājies?

B u n g a:

Es viņai izstāstu, kā lietas ir un sagatavoju uz to, kas var nākt!

B u n g a s k d z e:

Nav nekāda sagatavošana. Tas bērns pieder man un es pratīšu viņu aizstāvēt.

I r ē n e:

Jā, mam, aizstāvi mani!

B u n g a s k d z e:

Manu mīlo, mīlo bērniņ, kas tev tiek pāri darīts! Apmierinies, apmierinies, manu bērniņ un ej nu vien savā istabā! (Uz Bungu.) Tu man! (Irēne aiziet.)

B u n g a:

Nē, šito nemorālisko audzināšanu es nesaprotu! Bērns tiek sarīdīts pret savu paša tēvu! Un no kā, — no mātes! Tas ir par daudz nemorāliski!

B u n g a s k d z e:

Ak, tu, tu, tu man to morāli sludināsi, tu, vecais grēcinieks! It kā es tavu dzīvi nezinātu! Kur tu biji viņnedēļ otrdienas vakarā, kad tikai otrā dienā trijos no rīta mājā pārnāci, kur tu biji? (Iet viņam virsū.)

B u n g a:

Es biju bankā. (Atkāpjas.)

B u n g a s k d z e:

Pa nakti bankā?

B u n g a kāpjas vēl atpakaļ:

Mums bij bilance jāuzstāda.

B u n g a s k d z e:

Zinu gan es, kas tā par bilanci! Tu, nelga tāds, tu!

B u n g a:

Es lūdzu, nelamāties ar mani, kā ar puiku. Neaizmirsti, kas es esmu!

B u n g a s k d z e:

Ak, es gan nezinu, kas tu esi?

B u n g a:

Es esmu no visiem cienīts, godāts vīrs, es esmu lielrūpnieks, es esmu pilsētas domnieks, saproti!

B u n g a s k d z e:

Ak, tad domnieks gan? Es tev rādīšu domnieku! (Iet viņam virsū.) Un lielrūpnieks ar! Es tev rādīšu lielrūpnieku! Nu paskaties uz sevi spogulī, vai tāds izskatās domnieks? Ir jau tiesa, ko tās sarkanās lapas raksta! Vai tad tāds ar var domāt! Domnieks! Ja tu domātu, tad tu vis negribētu savu bērnu izgrūst pie kaut kāda puskokā lēcēja!

B u n g a:

Es gribu tikai sava bērna laimi. Priekš kā es visu mūžu esmu pūlējies un mantu krājis? Priekš kā es liferēju tās simts tūkstoš mucas gurķu? Un kad es tagad gribu viņu nodot uzticama cilvēka rokās, tad tu saki, ka es neprotu domāt! Kas es biju, kad es no Valmieras basām kājām Rīgā ienācu un kas es tagad esmu?

B u n g a s k d z e:

Kāds tu biji, tāds tu ar esi palicis! Mūrnieks tu biji, un mūrnieks tu esi arī palicis! Aber nekādas izglītības, ne sirds jūtu tev nava! Phu! (Atņem elpu.) Noguru es te pavisam ar tevi! Nu paklausies, nu sirds klapētājs arī ir klāt.

B u n g a nobīstas:

Bet, mammiņ, neesi nu tik šerpa! Es jau tevi tā mīlu! Tu redzēsi, būs viss labi, tu man vēlāk vēl pateiksies. Viņš ir smalks cilvēks, tas Košķina kungs, Viņš ar rāvienu ir ticis populārs. Tagad avīzēs par viņu vai katru dienu raksta. Paklausies tik, viņš izsludinājis tūkstots rubļu lielu prēmiju par nez' kaut kādu tur domrakstu!...

B u n g a s k d z e:

Nu, ja viņš tā rīkosies, tad viņš ar to naudu drīz būs galā.

B ū n g a:

Bet apdomā tak, mīļā sieviņ, viņam tak vajaga reprezentēties. Tas citādi neiet. Es viņu pazīstu no bērnu kājām. Mēs tak Ķeipenes pagasta skolā uz viena beņķa sēdējām. Mārtiņ, viņš saka, — es tak tavu bērnu turēšu kā balodīti azotē. Pilnīgi tautisks cilvēks un tā tautiski vien izspriežas. Mēs viņu ievēlēsīm par bankas direktoru un tad redzēsi, kas viņš būs par vīru!

B u n g a s k d z e:

Nu, pietiek ar to slavas dziesmu dziedāšanu!

(Ienāk Firzicha jkdze ar Mildiņu un Oskariņu no pastai-
gāšanās)

Firzicha jkdze:

Gutentag Frau Bunge, gutentag Herr Bunge!

Oskarīņš:

Gutentag, Mamā! Gutentag Papā!

Mildiņa:

Gutentag, Mamā! Gutentag Papā!

Bungas kdze:

Tag, tag, Kinderchens! Geht nur auf erer Zimmer!

Bunga:

Jeht, jeht, Kinders, virs sprechens mit Mama ihber ernste Zachen.

Oskarīņš:

Auf Wiedersehn, Mamā! Auf Wiedersehn, Papā!

Mildiņa:

Auf Wiedersehn, Mamā! Auf Wiedersehn, Papā!
(Aiziet visi trīs.)

Bungas kdze:

Ak, šie bērni, tie vēl ir mans vienīgais prieks pasaulē!

Bunga:

Saki, ko tas nozīmē, ka viņi arvienu saka papriekš „mamā“ un tad „papā“.

Bungas kdze:

Tā tas pieklājas, jo es esmu sieviešu kārtas persona!

Bunga:

Jā, tu tik visur pa priekšu!

Kalpone ienāk:

Tur atbrauca viens kungs. Viņš iedeva savu vizītkarti!

Bunga lasa karti:

„Kristaps Koškins“. Tas ir viņš!

Bungas kdze:

Nu, tas ir par traku! Un es vēl neesmu uzpucējusies!
Ko viņš lien tik ātri?

Bunga:

Jā, ja tu te stundām gribi runāt un strīdēties, tad
nav nekāds brīnums, ka tu nedabū sapucēties!...

Bungas kdze:

Bet tu tak varēji man to atgādināt! (Izsteidzas ārā.)

Koškins ienāk jautri ar 2 buketēm:

Labvakar Mārtiņ!

Bunga:

Labvakar, Čipu!

Koškins:

Te es atnesu divas buketes, vienu priekš tavas cienī-
gās, un vienu priekš jaunkundzes!

Bunga:

Noliec tur uz klavierēm.

Koškins noliek buketes:

Un vai zini, ko es šurp nākdams izdarīju? Biju pie
dārznieka, sākām runāt par šo un to un beidzot pār-
gājām uz gurķiem. Es viņam uz ātru roku pārdevu
priekš tevis simts mucas, pa 1447 rubļi mucā -- vai
nav par lētu?

Bunga:

Nē, lieliski! Vai zini, Čipu, tu man ar katru dienu
vairāk sāc patikt. No tevis iznāks ģeniāls ko-
mersants!

Koškins:

Paldies, paldies, bet redzi, vienā lietā man gan no
tevis jālūdz piedošana, ka esmu tevi maldinājis. Es
nekad neesmu Keipenes pagasta skolā gājis, bet gan
apmeklējis Dzērbenes draudzes skolu.

B u n g a:

Ak, nekas par to! Vai tu domā, ka es tevi tāpēc mazāk mīlēšu? Tu, mīlais, vecais krāpniek!

K o š k i n s:

Nu, vai tad „Alkazarā“ neesi tagad bijis?

B u n g a:

Psst! Nerunā tik dikti, kā nedabon dzirdēt mana sieva! Tad ir velns murdā!

K o š k i n s:

Ak tā, ģimenes svētums! Bet tu zini tā francūziete runā jau gandrīz skaidri latviski!

B u n g a:

Ak, tā Ninon vai? Bet, klausies, Čipu, kad tu būsi apprecējies, tad tu man vairs tā nedomā šudi-tudī! Tad es tev palikšu par sievas tēvu!

K o š k i n s:

Nu, protams, Mārtiņ, vai tad es nesaprotu. Man būs tāda maza mīļa sieviņa. — Bet tad tu ar nedomā šudi-tudī, jo tad es būšu tavs znots!

B u n g a:

Nu, es esmu vecāks cilvēks! Tā ir cita lieta! No dzīvo tu 26 gadus laulībā! Tad tev arī sirds lauzīsies uz āru!

K o š k i n s:

Nu, ko tad saka tava meita, vai ir ar mieru?

B u n g a:

Ko tad viņa var sacīt, tāds skuķis! Viņa jau nav tevi vēl lāga redzējusi. Kad ieskatīsies, tad iemīlēsies!

K o š k i n s:

Nu, protams! Nu un mamma, ko tad mamma?

B u n g a:

Ak, ko mamma! Ja tu gribi iegūt viņas patikšanu, tad tikai glaimo viņai labi smuki. Buketes arī apgādāji! Tas ir labi, tas ir labi! Tu proti to lietu!

Bungas kdze ienāk, uzpūtīgi galvu pacēlusi.

Koškins steigšus paņem rožu buķeti.

Bunga:

Te ir tas jaunais cilvēks, par kuŗu es tev stāstīju!

Bungas kdze:

Ā!... Tā!... Labdien!...

Koškins:

Cienītā kundze, atļaujiet man jums pasniegt šo rožu buķeti. (Skūpstā roku.)

Bungas kdze glaimota:

Ā, — pateicos... Koškina kungs!... Kādas skaistas rozes!...

Koškins:

Ak, cienītā kundze, tikai jūsu cienīgas... (Bungas kdze smaida ar zināmu vēsumu.)

Bunga:

Iedomājies, Berta, Koškina kungs noslēdzis priekš mums izdevīgu veikalu, pārdevis simts mucas gurķu par 1447 rbļi gabalā.

Bungas kdze:

Ak, tas jau ļoti patīkami dzirdēt!...

Bunga:

Nu, čipu, kā tev patīk mana māja?

Koškins:

Lieliski, lieliski, — tas ir lieliski, sevišķi tie logu stikli!

Bunga:

Tā ir manas sievas garša!

Koškins:

Cienītā kundze, es arvien vairāk sāku jūs apbrīnot!

B u n g a s k d z e:
Ak, jūs glaimojiet!

K o š k i n s:
Ak, nebūt nē, — tā ir mana tīrā patiesība. Un visa dzīvokļa iekārta, sevišķi smalka!

B u n g a:
Tā arī manas sievas garša!

K o š k i n s:
Cienītā kundze! (Skūpstā viņai roku.)

B u n g a s k d z e:
Esiet tik laipni, atsēžaties! (Visi atsēžas.) Vai jūs jau esiet uzsākuši kādu veikalu, Koškina kungs?

K o š k i n s:
Ak nē, vēl pagaidām nē. Es vēl noskatīšos... (Zīmīgi.) Man ir dažādi plāni un projekti.

B u n g a s k d z e:
Nu vēlū jums visu labu!

K o š k i n s:
Es jums pateicos, cienītā kundze! Man sevišķi patīkami tādus vārdus no jūsu mutes dzirdēt!

B u n g a paklusām Koškinam:
Ķeras, ķeras!

B u n g a s k d z e:
Ko tu teici?

B u n g a:
Es neko, es — tik tāpat.

K o š k i n s:
Jā, cik tas savādi! Kā cilvēki uz ātru roku, satiekas, sadraudzējas... Vai es toreiz, kad mēs ar jūsu lau-
lāto draugu „Alka..“

B u n g a pieliek pirkstu pie mutes — iekrekšķas.

K o š k i n s:

Kad mēs ar jūsu laulāto draugu pie Aldera mājas
iesvētīšanas satikamies...

B u n g a s k d z e:

Bet viņš man tak teica, ka jūs esat iepazinušies ban-
kas gada svētkos.

K o š k i n s:

Ak jā, — kā tad! Gluži pareizi: bankas gada svēt-
kos! — Kad tik daudz to iešanu un skriešanu, kā
mums abiem, tad kādreiz sajūk ar.

B u n g a s k d z e:

Jā... tā... tā...

K o š k i n s:

Vai drīkstu vaicāt, kā stāv ar cienītās jaunkundzes
veselību?

B u n g a s k d z e:

Viņa ir vesela, jā, ļoti vesela. Viņai tūlīt vajadzēja
nākt. Kur gan viņa paliek? Jāiet paskatīties. (Pie-
ceļas un iet.)

B u n g a:

Nu, tu gandrīz esi uzvarējis. Tev tik vēl vajaga no-
virzīt sarunu uz meiteņu ģimnaziju un rokdarbu sko-
lām, tad tā lieta būs darīta.

K o š k i n s:

Labi, to es iegaumēšu!

B u n g a:

Bet kā tu mūs gandrīz iegāzi ar to „Alkazaru“. Ne-
aizmirsti, ka te mūsu mājā tev vajag katru vārdu
apsvērt!

K o š k i n s:

Labi, labi, es uzmanīšos. (Bungas kundze un Irēne
ienāk.)

Bungas kdze uz Irēni nākdama:

Viņš nemaz nav tik nezimpātisks, Irēne! Lūdzu, tu savaldi temperāmentu! (Skāļi.) Te ir Kristaps Koškina kungs, mūsu tēva draugs! — Mana meita.

Koškins stāv jau ar buketi rokā:

Cienītā jaunkundze, es iedrošinājos pasniegt jums šīs puķes.

Irēne vārīgi:

Paldies! Ak!... Priekš kam tas? Ko tas nozīmē?

Koškins:

It neko, cienītā jaunkundze, ejot gar dārzniķu es ieraudzīju šīs skaistās rozes — es iedrošinājos jums un jūsu mātes kundzei viņas pasniegt..

Irēne:

Ak, tā... Nu, paldies... Mama, es nejūtos šodien īsti vesela.

Bungas kdze ar dusmīgu skatu. Paklusām:

Nu, tas tik vēl trūka...

Koškins:

Vai cienītā jaunkundze vispārīgi mīlē puķes?

Irēne:

Ak, kas par jautājumu?... Kuŗa sieviete tad nemīlē puķes...

Bunga:

Koškina kungs domā, vai tu tā... tas ir vispārīgi... nu, kādas puķes tu visvairāk mīlē?... (Pauze.)

Koškins:

Esmu dzirdējis, ka cienītā jaunkundze ir ļoti mūzikāliska..

Irēne:

Ak, es spēlēju šad un tad...

K o š k i n s :

Ko cienītā jaunkundze visvairāk ciena — Brāmsu, Mendelsonu?

I r ē n e :

Ak, es mīlēju Šopēnu...

K o š k i n s :

Jā, viņa „sēru maršs“ kaut kas lielisks!

I r ē n e :

Ā, jūs arī intresējaties par mūziku?

K o š k i n s :

Un kā vēl! Es pats gan nevienu instrumentu lāgā nespēlēju, — bet cienīt es ļoti cienu. Ak, mūzika — tā jau ir Dieva valoda, kā Šillers saka. Es tā domāju, ka ja man kādreiz būs lemts atrast sievieti, kura gribētu savu dzīvi ar manējo saistīt, tad tai katrā ziņā vajadzētu būt mūzikālistiskai!

I r ē n e :

Tā... Hm... Daži vīri atkal nemaz nevar paciest mūziku...

K o š k i n s :

Cienītā jaunkundze, — tie ir barbari...

I r ē n e ar vieglu smaidu:

Ko jūs sakiet?

B u n g a :

Kā tu, Kristap, domā, kāds no mūsu izglītoto tautiešu nodarbošanās veidiem ir tas ienesīgākais? Skolotāji, nu, par tiem jau nemaz nevar runāt... Man tā liekas, ka arī advokātiem ir knapa iztikšana...

I r ē n e ar nepatīkšanu:

Kas par sarunu?

B u n g a :

Jā, jā, — viņi tik iedomājas, — sak', ja mēs esam studēti, tad nez' kas par putniem. Bet paskaties — tāds tev vai badā mirst!

K o š k i n s :

Nevar jau nu sacīt... protams, ir liela pārprodukcija to studēto cilvēku.. grūti jau ir iztikēt kaut kādam jaunākam advokātam.. Dakteri, tie gan pelna smuku naudu. Bet vai tā nauda vien no svara? Cilvēka sirdi, piemēram, ar naudu nevar nopirkt.

I r ē n e :

Tā gan, Koškina kungs—! Un ir daudzi tādi, kas to vēl nesaprot!

K o š k i n s :

Sirds, tā ir augstākā manta, jaunkundz!

I r ē n e :

Nu, redzi, paziņ!

B u n g a :

Bet ir jau visādas sirdis, Irēne — sirds un sirds viena no otras atšķiras. Tādās jaunu cilvēku sirdīs bieži vien vējš staigā.

B u n g a s k d z e :

Un es tā domāju, ka sirds, tas vēl tas mazākais, bet prātam vajaga būt. Un tā, lūk, mūsu jauniešiem ne pavisam nav. Tās pašas jaunkundzes, kam tas prāts uz to studierēšanu nesas, — ir tādas — pat smalkās ģimenēs. Aizklist nez' kur prom uz kādām tur ārzemēm un nonīkst.

K o š k i n s :

Jā, pēc manām domām sievietei vajaga pieturēt savu sievišķību. Teiksim, vidusskola vajadzīga, — un ģimnazija, — tad var papildināties smalkos rokdarbos, vai arī mūzikā un literātūrā.

B u n g a s k d z e :

Nu, lūk, Koškina kungs arī tāpat domā!... Tas ir gluži prātīgi no jums!...

B u n g a paklusām Koškinam :

Tu esi uzvarējis!...

K a l p o n e ienāk:

Cienītā kundze, vai jūs nebūtu tik laipna drusku
iznākt.

B u n g a s k u n d z e:

Tūlīt! (Aiziet.)

B u n g a:

Tā, tā... tā... Nu, patriecaties jūs drusku, jaunie ļau-
dis... Man jāiziet manā kabinetā... Tur ir viens pa-
pīris... (Prom.)

K o š k i n s pēc pauzes: Hm!...

I r ē n e:

Jūs ko sacījāt?

K o š k i n s:

Nē, es tikai gribēju...

I r ē n e ironiski:

Nu, sāciet nu runāt par smuku laiku, tas tā piederas...

K o š k i n s:

Ak nē, nebūt... Es gribēju cienītai jaunkundzei vai-
cāt, vai viņa bieži iet teātrī?

I r ē n e:

Jā, kādreiz... uz „Lenori“, un „Trim klenderiem“, tos
papiņš milē. Kādreiz uz operu.

K o š k i n s:

Un modernā literātūra?

I r ē n e:

To man neatļauj baudīt.

K o š k i n s:

Nu, sakiet nu, cik tas ir cietsirdīgi. Un taisni mo-
dernajā literātūrā mums atveras tādi horizonti, —
kā tagadējie rakstnieki...

I r ē n e:

Skaistums esot noziegums, tā saka prātīgi cilvēki...

K o š k i n s :

Ak, jaunkundze, skaistums ir visas mūsu dzīves mērķis. Tā ir tā māksla dzīvot..

I r ē n e :

Pareizi! Skaistums un mīlestība!...

K o š k i n s :

Ak jā, mīlestība!... Tomēr, vai var būt lielākas mokas, kā nelaimīgi mīlēt?

I r ē n e :

Jā, jā, jūs runājiet pareizi!...

K o š k i n s :

Ak, to es pats piedzīvoju! —

I r ē n e :

Pašlaik?

K o š k i n s ar nopūtu:

Jā, pašlaik!

I r ē n e :

Un vai drīkstu zināt, uz kuru pusi jūsu ilgas tiecas?

K o š k i n s :

To es nedrīkstu sacīt!

I r ē n e :

Kādēļ?

K o š k i n s :

Es būtos piedzīvot par daudz rūgtu vilšanos. Un to es neizciestu.

I r ē n e :

Tā... (Cieši skatās uz viņu.) Kā jūs domājat par laulību?

K o š k i n s :

Es viņu saprotu ļoti brīvi.

I r ē n e:

Vīrs ir tas sievas galva, vai nē?

K o š k i n s:

Ak nē, laulība ir draudzīgu cilvēku savienība. Biedrs ar biedreni — tā es saprotu laulību..

I r ē n e:

Un greizsirdība?

K o š k i n s:

Tā ir grūti novēršama, bet slikta īpašība...

I r ē n e:

Jūs runājiēt skaisti. Žēl, ka es neesmu jūs uz skatuves redzējusi.

K o š k i n s:

Jūs vēl variet redzēt.

I r ē n e:

Tā tad jūs nedomājiēt skatuvi atstāt?

K o š k i n s:

Nezinu... (Saprot stāvokli.) Tas ir — zinu gan—nē!

I r ē n e:

Papiņš man teica, ka gribot palikt par komersantu...

K o š k i n s:

Tas atkarājas no apstākļiem. Man vajaga manā radīšanas darbā iedvesmojošas būtnes, — tas vairs ilgāk tā neiet. Un ja man būtu tāda zvaigzne, kas manā ceļā līdzī nāktu, ak, tad — ak, tad —

I r ē n e:

Bet kas tad tā būtu par savādu zvaigzni, kurā tik daudz tā siltuma būtu sakrājies, ka viņa varētu otra cilvēka mūžu piepildīt...

K o š k i n s:

Nē, viņa ņemtu atkal siltumu no manis. Tā mēs savā starpā izpalīdzētos.

I r ē n e:

Un — runāsim prozaisku valodu. Es domāju — ja nu jums būtu tāda zvaigzne, tāda sieviete, vai tad jūs viņai atļautu, teiksim, mūzikas skolā iet un dziedāšanas stundas ņemt?

K o š k i n s:

Nu, protams, ar lielāko prieku!

I r ē n e noslēpumaini:

Bet ir tādi vīrieši, kuŗi to neatzīst, kuŗi ir greizsirdīgi uz mākslu.

K o š k i n s:

Tiem ir cietas dvēseles! Tie nav mākslinieki!

I r ē n e:

Tas ir pareizi — jūs man paliekat simpatisks.

K o š k i n s:

Es jums pateicos. (Grib satvert viņas roku.)
Ak nē, lai stāv! Sakiet, kādēļ jūs īsti šodien šurpu nācāt?

K o š k i n s:

Es... tas ir...

I r ē n e:

Nē, neliedzaties. Jums bija kāds nolūks.

K o š k i n s:

Nē, nevaru liegties. Jūsu priekšā sirds neļauj liekuļot. Par to nolūku jūsu tēvs jums jau būs stāstījis.

I r ē n e:

Jā, es zinu visu. Un vai jūs tiešām domājat, ka es esmu tāda sieviete, kuŗu tā var paņemt?

K o š k i n s:

Nē, tā domādams es būtu jūs apvainojis. Mēs jau tikai pirmo reizi redzamies, — oficiāli!... Patiesībā es jau sen jūs pazinu... un... nu, jā...

I r ē n e:

Kā tā?...

K o š k i n s :

Jūs kādu vasaru dzīvojāt Ogrē...

I r ē n e :

Jā.

K o š k i n s :

Es arī dzīvoju Ogrē.

I r ē n e izbrīnējusies :

Tā?

K o š k i n s :

Jūs jau mani nepazināt, — neievērojāt...

I r ē n e :

Tā... cik savādi...

K o š k i n s :

Vai jūs varējāt iedomāties, ka es tā nākšu pie sveša cilvēka...

I r ē n e :

Nē... ak, nē...

K o š k i n s :

Es jau arī nekā neprasu — negribu... lai laiks iet savu gaitu... Bet pielūgt jūs, — jūs man nevariet aizliegt. Tagad, kad mantas starpība, starp mani un jūsu ģimeni ir zudusi, tas man ir iespējams...

I r ē n e :

Ak tā... Cik savādi...

K o š k i n s :

Vai varu lolot kaut mazu cerības stariņu?

I r ē n e :

To jūs variet...

K o š k i n s :

Es jums pateicos!... (Skūpstā viņu. Ienāk Krauzurbis un visu redz.)

Krauzurbis:

Piedodiet!... (Apjucis.) Es te aizmirsu pirmīt savu
mapi...

Irēne pārsteigta, bet ne pārāk: Tur ir jūsu mape uz
klavierēm!

Krauzurbis:

Es jums pateicos! (Paņem mapi.) Atceraties bum-
bieri, kurū mēs apēdām.

Irēne skaļi:

Tas bija diezgan gards bumbieris, tikai maz man no
viņa tika!

Krauzurbis paklusu:

Es padarīšu sev galu!

Irēne:

Tas tik ātri neiet!

Krauzurbis tāpat: Čūska!

Koškins Krauzurbim:

Atļaujiet iepazīties...

Krauzurbis:

Muļķis

Koškins:

Priecājos, mans vārds ir Kristaps Koškins (Krauzur-
bis prom.) Kas tam kungam noticis?

Irēne:

Tas bija viens no tiem greizsirdīgajiem.

Koškins:

Nabaga jauneklis!

Bunga ienāk kopā ar kundzi:
Mani bērni! (Skatās nesaprašanā.)

Bungas kdze:
Un nu es arī esmu klāt. (Arī nesaprašanā skatās uz abiem.)

Koškins:
Cienītā kundze, man ir tas gods atvadīties. Man būtu liels prieks, kad jūs mani pagodinātu ar savu apciemojumu sestdien — Kauliņa dejas zālē. Tur mani koleģi un kolēģes grib man sarīkot pārsteigumu. Man ļoti patiktu, ja jūs neiztrūktu.

Visi:
Mēs būsim! Jā, kā tad, mēs būsim!

Koškins:
Uz redzēšanos!... (Noskūpsta Irēnei roku.) Irēne!...
Vai drīkstu tā teikt?

Irēne:
Vēl nē.

Koškins:
Bet ceru, ka kādreiz drīkstēšu!

Irēne:
Varbūt.

Koškins noskūpsta Bungu uz vaiga:
Adjē, Papā! (Prom.)

Priekšgars

Sestā aina

Liela balle un briesmīgas beigas

(Notiek Kauliņa dejas zālē)

Personas:

Kristaps Koškins
Bunga
Bungas kundze
Irēne
Smilģis
Kauliņš, dejas skolotājs
Septiņu avižu priekšstāvji
Interima teātra kolēģis
„Sieviešu darba“ priekšstāve
Skroderu cunftes priekšstāvis
Kauliņa balets
Ģimnazistes
Bankas vīrs
Berga bazāra žīdi
Divi guloši domnieki
Krauzurbis
Skatuves strādnieki
Sulaiņi

Kauliņa dejas zāle. Zāles dibenā uz paaugstinājuma četri sēdekļi. Cetur mazi soliņi. Priekškaram paceļoties, pa skatuvi skraida dejas skolotājs Kauliņš frakā un īsās biksās. Strādnieki nodarbojas ar zāles uzkopšanu.

K a u l i ņ š :

Alzo, es tokš jums sacīju, ka tā bīne ir feināki jāpušķo, abet jūs visu to smukumu nezin kur esat likuši. — Tur tokš būs tas goda krēslis, un tur tokš sēdēs tas jaunais pāris. — Tūlīt vajaga sākties, un jūs vēl neesiet galā. Nu, fiks, fiks — un fertig!

S m i l ģ i s ienāk Nerona kostīmā:

Nu, Kauliņ, kas ir? Drīz būs gatavs?

K a u l i ņ š :

Jā, drīz būs viss kā nākas. Alzo, vai es drikstēšu nemt dalību tais svētkos?

S m i l ģ i s :

Jā, kā tad, kā tad. Ar lielāko prieku.

K a u l i ņ š :

Varbūt es, alzo, varēšu arī kādu runu turēt? Es tokš ar' savā ziņā piederu pie šaušpīleru cunftes!

S m i l ģ i s :

Jā, kā tad, pucējiet tik vaļā!

K a u l i ņ š :

Paldies! (Palokās un aiziet.)

S m i l ģ i s pieiet pie skatuves malas:

Apgaismotāj, kas tad ir ar to gaismu? Vairāk uz sarkano pusi, vairāk uz sarkano. Tā.. Jā, tā būs labi. (Izvelk no togas apakšas pulksteni.) Bez piecām minūtēm desmit! Varam iesākt. (Sit plaukstās trīs reizes.) Ei, inspicient!

B a l s s :

Kas ir?

S m i l ģ i s :

Dodiet zvanu, lai nāk augšā uz skatuves visi koristi. (Atskan zvans, uznāk koris dažādos raibos kostīmos.) Pielūkojat, saņematies, sataisiet rīkles! Labi skaļi! Un tiklīdz viņš būs parādījies durvīs, tad iesākt! (Ārā atskan mūzika, — deklamē.)

To saku es, lai katris zin:
Šeit Kristaps Koškins svētkus svin!
Viņš tagad kļuvis bagātnieks,
To tādēļ katram apsveikt prieks!
Un nu, tagad pēc kārtas tālāk!...

* * *

*

Nāk Bungas kungs, kas domnieks Rīgas rātē,
Un viņa kundze dārgā štātē —
Tie Koškinam ir sievas tēvs un māte.

(Uznāk Bunga ar kundzi, tērpušies kā Neptuns un Venera. Smilģis paņem Bungas kundzi pie rokas un nosēdina uz podiuma krēslos.)

Nāk viņš — jubilārs!
Lai viņam slava,
Zem debess šodien laimīgāka nava!

(Atskan mūzika. — Smilģis aizved ceremoniāli abus uz troņa. — Koris nodzied apsveikšanas dziesmu. Tērpušies kā Eross un Psiche)

Smilģis pēc dziesmas uzsāk runu:
Še tavā priekšā, Čipu, tagad esam,
Un sveicienus no pilnām sirdīm nesam!
Tu biji mazs, nu esi augstā godā
Un tavi skauģi visi niknā sodā!
Jel pieņemi šo ļoti mazo balvu,
Šos svētkus rīkotus uz savu galvu!
Jel jūties liksmis un ar laimīgs ļoti,
Tad no tam būsim ieliksmoti!
Kā spoža zvaigzne mūsu ceļā laisties,
Un ne uz vienu mūžam nesaskaisties.
Un kad uz tavu izredzēto brūti,
Es acis paceļu, tad, lūdzams, jūti:
Tā pat, kā tevi, viņu cienam
Līdz viņas mūža pēdjām dienām!
Kā Erosu un Psichi redzam jūs —
Lai Dievi svētī savus lutekļus!
Šo runu beigdams gribu aizrādīt,

Kā gratulanti iekšā nāks tūlīt!
Tie visi — ievēro — šē runās pantos,
Man šķiet, tie tavu labvēlību mantos!
(Palokas un atiet sāņus)

K o š k i n s:

Ak, mīlā Irēne, kas tas par lielu prieku.

I r ē n e:

Ak, Eross mans, kā debesīs es tieku.

B u n g a:

Smuks tejāteris, mana mīlā!

Bet kā tu tagad izskaties, vai Dieviņ!

B u n g a s k d z e:

Tak klusu jel! Te taču visi klausās!

S m i l ģ i s:

Numur viens!

Ar sveicienu kā darba biedris mošs

Nāk kolēģis no „Interima“ drošs!

I n t e r i m a k o l ē ģ i s ienāk ar lauru vainagu. Mūzika spēlē: Tidi ridi ritam, kas kaiš citam, kad mēs mīļi dzīvojam:

Kad visi tavi draugi kopā lasās,

Tad arī mana sirds tur klātu prasās!

Jel saņemi no „Interima“ biedriem

Šo zemo sveicienu. (palokās.) Ar vaiga sviedriem

Būs aktierim ēst dienišķīgo maizi!

Tu esi pārcietis, tu nezini vairs raizi,

Kā Viļums ieguvi tu Lenori,

Sveic tevi mūsu basi, tenori

Un drāmas personāls, kam ceturtdaļa algas

Pa vasaru no direkcijas dotas!

Es esmu aizgrābts, manas acis valgas!

Lai tiek tev šitā daiļā lauru rota!

(Noliek pie troņa lauru vainagu)

S m i l ģ i s:

Numur divi!

Kā pirmais preses darbinieku rindas priekšā

Nāk priekšstāvis no „Jaunā Vārda“ iekšā.

„Jaunā Vārda“ priekšstāvis ienāk mūzikai spēlējot:

Tu tuvu stāvošā mums mākslas namā
It krietnu laiku biji darbināts.
Par ko tev redakcija apsveikdama
Šo balvu sūta. Grūts un nicināts
Ceļš aktieram. Kas viņu paveikt spējis,
Tas jaunu rītu garā saredzējis.
Mēs jaunu vārdu teicam mūsu presē,
Par to tev gods un progress ceļu zīlē,
Jel topi demokrats ik svārku vīlē!

(Noliek pie troņa veselu paku „Jaunā Vārda“ numurus)

Smilģis:

Numur trīs!

Nu „Dzimten's Vēstnesis“ tiek priekšā stādīts.

„Dzimtenes Vēstneša“ priekšstāvis ienāk mūzikai spēlējot:

No augstām mūzām manīm ceļš šurp rādīts
Gan sacīt nevaru, kā tīk man dikti
Tev slavu teikt par nopelniem, kas gūti
Tai otrā teātrī, bet ja tu īsti jūti,
Kas mākslas gars, tad Puškin bulvārī
Mēs tevi drīzi sveiksim jūsmīgi.
Mūs laikraksts izplatīts ir zemju zemēs.
To lasa jaunavas un vecas memmes,
Par trijām kapeikām tur vielas ir kā biezs,
Jel esi cītīgs, viņā ielasies!
Tad garu attīstīsi tu un prātu
Un gūsi vietu ļoti cildinātu!
Lai izzūd visi brīvdomīgi gari
Uz mēsliem mākslīgiem tu cerēt vari!

(Noliek pie troņa paku „Dzimtenes Vēstneša“ numuru)

Smilģis:

Numur četri!

No „Jaunās Dienas Lapas“ priekšstāvis
Grib iekšā tikt, pēc tevis izslāpis.

„Jaunās Dienas Lapas“ priekšstāvis ienāk
mūzikai spēlējot:

No labi situētās „Jaunās Dienas Lapas“,
Ko apskauž dažas sirdis ļoti knapas,
Bet kura tām par spīti zied un zel,
Viens darbonis tev godu priekšā ceļ.
Te kolēģis kāds iepriekš runāja
Par progresu un demokrātiju šā, tā,
Bet man pie tam ir stipri jāpiezīmē,
Ka nebij taisnības šai viņa rīmē.
Tas īstais progress tikai tur ir prasams,
Kur „Jaunā Dienas Lapa“ virsū lasāms.
Lai kā, tu esi vīrs ar mugurkaulu,
Met viltu nost, kā nederīgu čaulu
Un roku savilcis it krietnā dūrē
Uz Līzabetes ielas pusi stūrē.
Kā balvu sniedzu šē ar lepnu ģīmi
Tev mūsu lapas abonentu zīmi!

(Noliek pie troņa „Jaunās Dienas Lapas“ abonenta karti)

Smilģis:

Numur pieci!

No „Rīgas Avīzes“ viens iesirms vīrs
Teic, ka tam tevi redzēt jaukums tīrs!

„Rīgas Avīzes“ priekšstāvis ienāk mūzikai
spēlējot:

Aiz durvīm es tur klusi klausījos
Tais vārdos, šeitān skaļi runātos.
Te trieca kreisi un pa pusei kreisi,
Bet visi viņu spriedumi bij greizi.
Es tikai gribu uzsvērt šitā to:
Mūs „tautas partiju“ tu ielāgo.
Mīt īstens progress nevis plāpāšanā,
Bet īsti pilsoniskā darišanā.
Ar sirds apziņu ja kur kompromiss,
Tad iesvelpies un gādāts tiks tev viss!
Mēs esam tautas lielie vadoņi
Un visa ļauna nikni badoņi!

Kā atzinību tev — par zelta nākotni,
Te Latvju Biedrības tev goda karti
Par sešiem rubļiem ar vienu kvarti
Es pasniedzu!

(Noliek pie troņa Latviešu biedrības goda karti)

S m i l ģ i s:

Numur seši!

Pie vārda steidzas arī „Rīgas Ziņas“,
Nu, dzirdēsim, ko grib mums vēstīt viņas!

„Rīgas Ziņu“ priekšstāvis ienāk mūzikai spē-
lējot:

Aiz durvīm stāv tur mūsu konkurente
Bez sāls būs viņas gaļo vārdu lente.
To neklausī, — tas tīrais bleķis būs
Šo balvu ņem un piemini tu mūs.

(Noliek pie troņa paku „Rīgas Ziņu“ numuru)

S m i l ģ i s:

Numur septiņi!

Tsst. „Jaunākās Ziņas“ svaigas kā bļiņas!

„Jaunāko Ziņu“ priekšstāve ienāk pamatīga
dāma mūzikai spēlējot:

Pa kapeikai, kapeikai kopā nāk
Un tūkstošu kalniņš pieaugt sāk,
Vienalga — vai grieķis vai jūds varbūt —
Kad tikai tam kapeiku ķešā jūt!
Kal naudiņu, godāto jubilār,
Ar naudiņu visu sasniegt var!
No „Jaunākām Ziņām“ nesu kā šķiņķi
Tev šito lādi pilnu ar šmiņķi!

(Noliek pie troņa paprāvu kasti ar šmiņķi)

S m i l ģ i s:

Numur astoņi!

Mūsu naudas iestādes arī ir klāt
Ar mīļu prātu tevi sveicināt!

B a n k a s v ī r s i e n ā k m ū z i k a i s p ē l ē j o t. N o s t ā j a s p o z ā
u n n o d z i e d o p e r a s „K a r m e n“ t o r e a d o r a ā r i j u a r p ā r g r o -
z ī t u t e k s t u. — P ē c d z i e s m a s.

S m i l ģ i s:

Numur deviņi!

Arī pilsētas dome ir ieradusēs —

Viņa ļoti pēc tevis ilgojusēs!

(Tiek ienesti 2 guloši domnieki — mūzika spēlē „Aijā
čuču lāča bērni“)

S m i l ģ i s:

No ilgas gaidīšanas noguruši

Šie kungi tagad drusku iemiguši.

B u n g a:

Ā, tos es pazīstu, tas domnieks Čakus,

Un domnieks Bluķis, kas guļ viņam blakus.

S m i l ģ i s p i e i e t p i e a b i e m u n p u r i n a, b e t n a v u z m o d i -
n ā m i:

Tās veltas pūles. Nesiet viņus ārā —

Ne vārda neizdabūt no šī pāra!

(Domnieki tiek iznesti ārā)

S m i l ģ i s:

Numur desmit

No skroder cunftes nāk viens sveiciens —

Tur draugam Misiņbārdtam būs teiciens!

S k r o d e r s i e n ā k m ū z i k a i s p ē l ē j o t — u z r o k a s b i k š u
p ā r i s:

Tā balvots no skroderu zunftes tu tiksi

Ņem šito pēc modes pašūto bilksi.

(Nodod bikses Koškinam)

S m i l ģ i s:

Numur vienpadsmit!

Ar kājām taisot visādus štukus

Tagad apsveiks Kauliņa baletdejojājas smukas!

(Atskan mūzika — ienāk grupa baletdejojāju un nodejo
kādu deju)

S m i l ģ i s:

Numur divpadsmit!

No „Sieviešu Darba“ nāk vairākas dāmas

Tevi suminādamas!

„Sieviešu darba“ dāmas ienāk mūzikai spēlējot.
Visām brilles uz acīm un kantoru grāmatas padusē. Runā
viena:

Sen saknes laiduse emancipācija

Vecmodīga lieta ir sieviešu grācija.

Mūsu darbs zied kā krāšņa, lepna plantācija.

Mums ir banka un bankā obligācija,

Lai zied un zaļo latviešu nācija!

Šo biedru — veicinātāju karti tev pasniegt mūs
mācija!

(Noliek pie troņa biedru karti)

S m i l ģ i s:

Numur trīspadsmit!

Skaitlis bīstams,

Bet šoreiz nav nīstams.

Nāk ģimnazistu deputācija.

Ģ i m n a z i s t e s uznāk mūzikai spēlējot un nodejo kādu
modernu deju:

S m i l ģ i s:

Un beidzot, kā četrpadsmitais numurs

Nāk Berga bazāra žīdu čumurs.

Ž ī d i uznāk ar mūziku. — Nodzied un dejo. Pēc dejas:

K o š k i n s:

Es nerunāšu pantos, — es jums visiem atbildēšu pro-
zā: Mīlie tautieši, jūs nevariet iedomāties to prieku,
kāds mani pašulaik aizgrābis. Es esmu redzējis visā-
das deputācijas — pat guļošus domniekus. Es jums
pateicos — tas ir — es un mana izredzētā brūte Irēne
Bunga un viņas māte ar tēvu, — cienājamo gurķu fa-
brikantu, — mēs visi jums ļoti pateicamies...

B u n g a:

Jā, jā, kā tad — dikti jums pateicamies!

K o š k i n s :

Tad nepārtrauc tak mani! Un tagad, kur mēs esam tik mīļi kopā, es jūs visus ielūdzu uz mūsu saderināšanās svētkiem tur blakus telpās. Mana dārgā Irēne! (Apkampj un noskūpstā viņu.)

I r ē n e :

Mans mīļais Čipiņ!

K o š k i n s :

Mana Psiche!

I r ē n e :

Mans Amors!

B u n g a :

Mani bērni! (Apkampj viņus.)

B u n g a s k d z e :

Mani bērni! (Apkampj viņus.)

K a u l i ņ š i e n ā k :

Kungi un dāmas, man tas gods paziņot — galds ir klāts.

(Tai brīdī aiz skatuves dzirdama liela kņada, — ienāk Krauzurbis ar dunci rokā, izlaužas visiem cauri, pieskrien pie Irēnes un nodur to, tad pie Koškina un arī to nodur)

K o š k i n s m i r s t o t :

Ak, mana Irēne!

I r ē n e m i r s t o t :

Ak, mans Čipiņ!

K o š k i n s :

Es negribu būt bagāts, man nevajaga tos simts tūkstošus! Es gribu atkal spēlēt teātri! (Vispārīgs uztraukums.)

P r i e k š k a r s

Septītā aina

šausmīga atmošanās.

(Notiek Koškina dzīvoklī)

Personas:

Kristaps Koškins
Bumbierene, dzīvokļa saimniece
Kārlis Hamsters, } Koškina kolēģi.
Kārlis Vītols, }

Dekorācija: Koškina istaba tāpat kā otrā ainā.

Koškins guļ gultā — pie gultas uz krēsla zeltera pudele. Viņš murgo:

Septiņi pīķi!... Hamster, laid laukā!... Pīķa dūzis ir mans! Atdod to stiķi!

Bumbierene klauvē pie durvīm:

Pulkstens desmit! Ceļaties augšā! Tad ceļaties tak augšā!

Koškins berzē acis:

Kas tur ir? Ļaujiet man gulēt!

Bumbierene:

Kas par glulēšanu! Jūs tak likāt man pacelt! Ceļaties augšā!

Koškins nikni:

Bumbieren, neesiet rupji, jūs, vecā kaza!

Bumbierene atver durvis:

Kas? Ko? Šis te man vēl lamāsies! Ko domājies! Na, vai zīniet, tad es jums uzteicu dzīvokli! Velkaties ārā! Samaksājiet par pagājušo mēnesi un velkaties ārā!

Koškins:

Kas tā par valodu? Kā jūs drīkstat ar mani tā runāt? Vai jūs esat aizmirsuši, kas es esmu?

Bumbierene:

Kas jūs esiet? To es gan zinu! Ko domājiet! Grāfs kāds!

Koškins pieceļas sēdus:

Jūs man lūdzat uzdāvēt pieci simti! Ne graša jūs nedabūsiet!

Bumbierene:

Kas par pieci simti? Ko jūs tur muldīet?

Koškins:

Ne graša nedabūsiet! Ārā, ārā, jeb es sviedīšu! (Pakeļ zābaku.)

Bumbierene:

Ūjā — ūjā, — nu ir pavisam duls! (Prom.)

Hamsters aiz skatuves jautā Bumbierenei:

Ko, vai viņš vēl guļ?

Bumbierene arī aiz skatuves:

Ejiet vien iekšā! Viņš nezina ko tur muld!

Hamsters ienāk abi ar Vītolu:

Bet, Čipu, vai tu traks, kāpēc tu nenāc uz mēģinājumu? Pusdesmitos mēģinājums. Visi tevi gaida! Režisors noskaities — zili melns! Ko, tu nedomā nākt?

Koškins:

Nenāk man ne prātā!

Hamsters:

Kā tā?

Koškins:

Es vairs teātri nespēlēšu!

A b i:

Kādēļ tad? Kas tev noticis?

K o š k i n s:

Savu kapitālu izlietošu tirdznieciskos nolūkos!

V i t o l s:

Kādu kapitālu?

K o š k i n s:

Ak, Irēne! Man jāiet pie Irēnes!

H a m s t e r s:

Kas par Irēnu?

K o š k i n s skatas izbrīnījies uz abiem:

Nudien traki! Es tak esmu dzīvs?

V i t o l s:

Kas viņam kaiš? (Ierauga zeltera pudeli.) Čipu...
kur tu vakar esi bijis?

K o š k i n s:

Kā, kur es esmu bijis? Ar jums kopā pie Kauliņa!...

H a m s t e r s:

Bet atjēdzies taču, kas par Kauliņu? Vakars bij
„Jaunatnes savienības“ izrāde! Kur tu pēc tam esi
noklīdis?

K o š k i n s galīgi apmulsis:

Nerons... Romas degšana... Redakcija... Bunga...
Irēne... Nudien traki! (Ķer kabatā.) Kur mani
simts tūkstoši?

V i t o l s:

Čipu... Vai tev nedanco tādi zaļi velniņi ap acīm, ko?
Saki, Čipu... (Līdzcietīgi.) Mēs tev kaut ko pagādā-
sim priekš pagirām!

K o š k i n s:

Ejiet pie velna! Mana nauda, mana nauda! (Kā at-
jēgdamies.) Es tak nesapņoju? Es tak nesapņoju?
Kniebat man gurnā! Saprotiet, es tak vinnēju simtu
tūkstošus!

H a m s t e r s :

Kur?

K o š k i n s :

Tai lielajā labdarības vinnestā!

V i t o l s :

Bet tur tak izlozēšana vēl nav nemaz notikusi!

K o š k i n s izbrīnījies :

Kā nav notikusi? Nevar būt! Vai tad es esmu sapņojis?

V i t o l s :

Nu, tak jau tu būsi sasapņojies! Nāc labāk uz mēģinājumu — visi tevi gaida!...

K o š k i n s ieļej zelteri un izdzer :

Bet es tak visu tik skaidri redzēju! Es jums varu pastāstīt soli pa solim!

H a m s t e r s :

Labi, labi, — tu mums izstāstīsi! Nāc tik līdz!

K o š k i n s :

Es nevaru, nevaru! — Tas ir padaudz. Tāds pārbaudījums! Tāda mocība... Mana nabaga Irēne... Irēne... mana Irēne!

H a m s t e r s un V i t o l s :

Pēc ārsta, — pēc ārsta! (Abi prom.)

P r i e k š k a r s

(Pēc aplausiem priekšgars atveras)

K o š k i n s :

Tas viss nudien bija pa sapņiem, — bet īstenībā var arī tā iznākt. — Loterejas biļete man ir, es vēl varu vinnēt! Bet tad es gan pavisam citādi iekārtošos! Un ja man tiešām būtu jāprecās, tad es ņemšu kādu jautru atraitni, bet nevis jaunu meiču, kurai tāds greizsirdīgs pielūdzējs. — Es vēl tagad jūtu dunča dūrienu sānos! Brrrr! (Drebinādamies aiziet.)

B e i g a s